

EESTI

POORDILEHT

Nr. 11

NOVEMBER

1937

Maitsvaid kalakonserve

sportlastele

SOOVITAB

KAUBAMAJA

V.V. DEMIN

TALLINN

Roosikrantsi 19, tel. 435-02

AHJUD, KAMINAD, PLIIDID

OMA JA TELLIJATE JOONISTUSTE JÄRGI

ŠAMOTTKIVID, ŠAMOTTSAVI,

VAASID, TUHATOOSID

A/s. „SAVI“

TALLINN, PÄRNU MNT. 31

TELEFON 459-88

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

18. AASTAKÄIK

Nr. 11

NOVEMBER

1937

Toimetaja: A. ADORF.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

Retrospektiivset tujukast jalgpallist

1937. aasta laiapiirilisel üllatuste-kirev jalgpalli-hooaeg oma erakordsete rõõmusündmustega kui ka valusate pettumuslainetustega tahab olla üheks ainulaadsemaks meie noores palliajaloo.

Hooaeg algas varakevadise jahedusega, mis ei lubanud hellitada salajaski looduse idusid. Pingeta sõprusmatschid, lahjavärvilised palliveeretamised läti ja leedu 3—4-paremusega klubidega ning üldine huvi puudumine võistluste vastu tekitasid põhjendatud kartusevarjusid, et „ei jalgpallist tule midagi head.“ Kuigi meie jalgpalli on varemaltki põhjalikult kirjutud ja siunatud, oli kevadel olukord niisugune, et isegi endised tulisemad pallisõbrad mõnitasid jalgpalli „maapõhja“. Kui siis rahvusmeeskond hooaja esimeselt maavõistluselt Vytautase mäelt tõi vastu igasuguseid eeldusi-oletusi 2:1-võidu Leedu üle, peeti seda ikkagi juhuse-viljaks. Järgmine suur-samm — maavõistlus Rootsi MM-võistluste sarjas — tõi esimese raskekaalulise raksatus-episoodi eesti palliajalukku: kolme minutiga Eesti juhtis Rootsi vastu 2:0! Ja kuigi maavõistlus kaotati suure-skooriliselt 2:7, ei vähenda see põrmugi 2:0-sensatsiooni ajaloolist väärtust. Rootslaste suur ja tõsine hinnang meie rahvusmeeskonna mänguvõimele pani usu kaotanud kodumaise pallipubliku uuesti erksamalt ja lootusrikkamalt pulbitsema.

Kui järgmisel maavõistlusel Kadrioru staadionil Kesk-Euroopa kuulsa klassiga rumeenlased 2:1 sel-jatati, siis see oli niivõrd haaravaks suursündmuseks, et polnud imestada kui vanemadki inimesed nutsid, nutsid jalgpallirõõmust. Ka suurima võidu puhul põlisriivaali Läti üle pole meil nähtud nii spontaan-seid, tormilisi vaimustuseavalduisi kui pärast Eesti-Rumeenia maavõistlust. Meie valitumad pallimehed tõestasid ka kodupinnal, et rootslaste kiidusõnad kõr-geist mänguklassist polnud tühised viisakusekõlinalad. Rahvahulgad olid vaimustatud väärt võidust, meie

meeste mehiseist võitlusest, kitsam asjatundlikum ringkond tundis aga seda suuremat rõõmu sellest, kuidas võit valmis taoti, kuidas meeskond mängis. Nii lähimõeldud, kindlasüsteemilist, kiire- ja ladusa-kombinatsioonilist ning sealjuures täisinnulist mängu polnud nähtud kaua aastaid.

Vihkamisest kuumema armastuseni on ainult üks samm. See vana tõe teostus nüüd meie pallipubli-kuski. Kevadised kibedused paisusid kuumadeks armastusavaldusteks. Jalgpall oli jälle hooaja trump. Kümnedtuhanded südamed põksusid ootuse-elevuses: kuidas läheb edasi — Soomega? Kas jätkub senine toredusmäng, või olid senised saavutused üksnes võim-sad puhangulised hetked?

Kui eetrilained töid teate võidust Soome üle, Eesti esimesest maavõistluse-võidust Soome pinnal, hajusid skeptikutegi virinad ning imetledes arutati, et mis nõidust meie vana pallikaardiväega on teh-tud, et möödunud hooajal vararauaks peetud kraam tuleb toime üha üllatuslikumate saavutustega.

Kuid imetlusteks ei jäänud palju aega. Ees sei-sis hooaja kolmas MM-matsch — Saksaga. See maa-võistlus, millelt uuesti ellu tõusnud optimistidegi vägi ei julgenud loota rohkem kui rahuldavana 4-värvavali kaotust, — tõi palliajalooesse Rootsi 2:0-sensatsioo-ni kõrvale teise maailmakäraka: Eesti juhtis Saksa vastu hilgemänguga poolajal 1:0. Maailmameistri-tiitli tugevamaid pretendentide Saksa võitis küll maa-võistluse, kuid Eestile tõi see kaotus rohkem tun-nustust kui mitu varemalt hiilgevõitu kokku.

1:0-eduseis Saksa „terasmeeskonna“ vastu üksi oli äikesekärgatuseks mitte üksnes meie pallihuvi-listele, vaid ka euroopa-jalgpalli eliidile. Kui pärast maavõistlust Saksa ajakirjandus tõi lehekülgede viisi kirjeldusi, arutlusi ja üksikasjalisi analüüse matschi igast faasist, siis ei imestatudki välismaal selle üle ega peetud saavutust mingisuguseks rabavaks imeks. Imetleti üksnes seda, et kuidas eestlased lühikese aja-ga on arenenud nii jõudsasti, hakanud mängima süs-teemikindlalt, taibukalt ja taktikaküpselt.

Nii palju kui selle maavõistluse puhul kirjutati eesti jalgpallist, pole välismaa ajakirjanduses kahtle-

E. SPORDILEHE käesoleva numbriga kaanepildiks on K. PALUSALU koduses miljöös. Ta näitab abikaasa oma esimest võidetud auhinda.

mata kunagi avaldatud. See oli suur tunnustus meie jalgpallile.

Aga just siis, kui palliröömud olid paisunud tugevamaks kui kunagi varemalt, tuli uperpall, mis tumestas röömuhelinaid nagu rusikaga — Balti turniir.

Jalgpall oli oma euroopa-sammud astunud hiilgavalt, sammunud võidult võidule, võitnud kaotustega, — nüüd oli tarvis veel tublit lõpupunkti uhkele hooajale — Balti meistri tiitlit. Start BT-1 oli vägev — Leedu langes 0:4.

Aga edasi... Läti... ja kaotus. Jälle need kümned tuhanded, kes tõise vaimustusega olid jälginud ometi kord jalgpalli pidevat edu, olid nüüd, kaotuse järele Lätile, peagu masendatud. „Mis tähendab kesk-euroopalik kuulsusesära, tugev mänguklass ja kõik muu kiituselainetus, kui Lätit, seda põlist pallivaenlast ei suudeta võita.“ Nii üteldi ja löödi pettunult käega. Korra kerkis uuesti lootusesädemeid, — vast suudavad sinivalged teiskordsel maavõistlusel, puhanult ja kosunult, Kaunase-kibeduse heaks teha. Aga 1:3 Riias, loiu verevaese ja elutu mänguga kindlustas Lätile vaieldamatu ametliku paremuse. Naaber juubeldas. Oli ka põhjust. Kiidu- ja kuulsusesära, mis sinivalged hooaja jooksul olid saavutanud, ruttas nüüd kõik Läti kaukasse lisaks Balti karikale. Sinivalged ülepingutatuna murdusid finišilindi ees.

Hoolimata kaotuse-kibedusest Lätile, oli möödunud maavõistluste-aasta Eesti palliajaloo tusedamaid. 4 võitu, 4 kaotust ja 1 viik, see lihtne statistika kõneleb ise uhket keelt. Ja kui veel arvestada, et 9-st maavõistlusest ainult üks toimus kodupinnal oma publiku ees, siis see omakorda kergitab nende saavutuste väärtust.

Tänavu rahvusmeeskond esines peagu standardkoosseisus, muudatused olid väikesed ja enamikus puudutasid üksnes edurivi paigutust. Tipner; Tepp — Neeris; Matsalu — Parbo — Sillak; Simenson —

Uukkivi — Kuremaa — Kaljo — Veideman — see oli parim rivistus, mis nõrgenes Leedu-Eesti maavõistluse järele Kassi eemaldamisega vasakult äärelt. Kui Matsalu kohal Murr hiljem osutus kui mitte paremaks, siis vähemalt võrdseks, — ei sobinud asendajad Kassi kohale. Pikisilmi on meil oodatud rahvusmeeskonna koosseisu noorendamist, praeguse kaardiväe erru laskmist. Ometi tõestas tänavune edukus, et „vanaraud“ on veel küllaltki löögivõimas ega vaja niipea matuselaulusid.

Maavõistluste-edu hooaja esimesel poolel tõi uut elu ka esivõistlustesse. Liiduklassi esivõistlused, mis esmakordselt viiakse läbi kahel hooajal, tekitasid elevuse, missugust enam aastaid pole nähtud-kuuldud.

Nii priiskavalt üllatuste-rohket esivõistlustesarja kui seda oli tänavune sügisring, pole meil varem mängitud. Ometi kord näib esivõistlustel kaduvat see tuim ja vähepakkuv kindlus, mis aastate eest petas publiku ja muutis võistlused nagu vastumeelseks tükitööks. Meeskondade mänguvõime on kujunenud tasavägisemaks, kui kunagi varemalt. Spordile, Estoniale ja Puhkekodule, kes aastate eest olid teistest rohkem kui klass paremad, on teised jõudnud järele. Nii tuligi, et sügisring täitis ka kõige üllatusteahnemagi pallisõbra ootused-lootused suure kuhjaga. Üllatus järgnes üllatusele. Uus ikka rabavam eelmisest. Täna üllatusvõitja oli järgmisel matschil ise pikali. Puhkekodu tekitas furoori 2:0 võidu meistri Estonia üle, Pärnu Tervis pärast 5—6-värvalisi kaotusi Estoniale ja Spordile löi knocki Kalevi, alul otse uskumatu 7:3-ga, Esta noppis väärtvõidu Spordi üle ja oli võiduveerel Estonia vastu. Värsked favoriidid Puhkekodu ja Esta said kohe kuuma sauna Terviselt, kes siis pärast toreduslikke võite „suurte“ üle sai ise lüüa ÜENÜTO-It. Kuid rida jätkus. Sport põrmustas 4:0 Estonia, kuid nädal hil-

Riigi Piiritusemonopol

J. KOIT

Raudvoodi- ja madratsiäri

Tallinn, Pärnu mnt. 12, tel. 447-93

OSKAR VIIK

Kella-, kulla-, hõbesepatöö- koda ja -äri

Raekojahoones, telefon 429-08

Oma märgi- ja kristallitööstused

jem oli sunnitud vastu võtma kaotuse Kalevilt. Nii särises üllatustepann sügisringi viimase matschini ja valitses selgusetus paremusjärjestuses. Pingeline võitlusteareng tõmbas juure rohkesti pealtvaatajaid, tublisti rohkem kui eelmistel hooaegadel. Pallirahvas armastab üllatusi, mida rohkem, seda parem. Ja tuleb jälle meelsasti tasavägiseid heitlusi jälgima. Punktidevahe paremusjärjestuses on tihedam kui kunagi varemalt. Esimesed kuus on ühepunktiliste vahedega üksteise kannul.

Sport sügisringi tabelijuhina, saavutas mitte-ametliku sügismeistri tiitli. Sport vanematest liiduklassi klubidest peagu ainsana julges tuua mängu rohkesti noori, kes järele jäänud vanade kõrval ongi Spordi edu alusmüüriks. Teisele kohale platseerus Esta. See liiduklassi nooremaid meeskondi näitas end juba eelmisel hooajal sisuka ja paljutootava löögiüksusena ning tänavuses sügisringis tõhusa tööga tõusis kõrgele positsioonile. Alles kolmandana tuleb meistermeeskond Estonia, kellel võrdse punktide arvu juures Tervise ja Kaleviga, on üksnes värvatesuhte paremus. Kuni sügisringi viimase matschini meister oli 6. kohal, kust võiduga Kalevi üle pääsis ettepoole. Hooaja algus oli meistermeekonnal tubli, mille hulgas on eriliselt märkimisväärt suurvõit Soome meistri üle. Kesksuveks ja sügiseks meeskond kaotas mängulusti ning suutis alles viimases mängus end n. ü. kuristiku veerelt päästa. Tervis, kes tänavu startis ilma „välisabita“, põrmustas, vähemalt sügisringis, pallitarkade eeldused, et ta ei pääse ettepoole kuuendast kohast.

Kalev on esivõistluste eripeatükk. Juba möödunud hooajal Kalev tõusis suureks favoriidiks ja oli sügisringi väga lähedal tabelijuhi kohale. Meeskond on tänavu pidanud rohkem võistlusi kui ükski teine liiduklassi meeskond ning saavutanud mängustabiilsuse, mis otsustaval kevadringil tootab heledaid väljavaateid. Kuuenda 1 kohal asub Puhkekodu. Kuigi see positsioon näib vanale esivõistluste tabeli raudse esikolmiku liikmele üsna halba ennustavana, ei tähenda see siiski meeskonna tagurpidiminekut. Tabelijuhist on kollasärgid taga ainult kolm punkti. Kevadel paar nooruslikku hüpet, nagu sügisringil Estonia vastu ja — lugu ei tarvitsegi halvasti lõppeda.

Tabeli viimasteks on liiduklassi uustulnukad ÜENÜTO ja Narva Hokiklubi. Nendest esimene tegi hooaja kestel silmnähtavaid edusamme. Kui see noortemeeskond suudab kevadringil mängida samasuguse innukusega nagu sügisringi lõpuosas, siis muutub vägagi küsitavaks — kes langevad liiduklassist välja. Narva Hokiklubi, omaaegne sisemaa tugevamaid meeskondi, põeb praegu noorendamiskriisi ega suuda arvatavasti kevadringi kibedas konkurentsisis väljalangemisest pääseda.

On vägagi tõenäoline, et kevadring kujuneb veelgi tasavägisemaks rebimiseks, suuremaks punktijahiks, kui seda oli sügisring.

Sügisringil löödi 135 väravat. Kõige rohkem väravaid on löönud Sport — 29, järgneb Tervis 23 väravaga. Suurimaks väravakütiks oli Niks (Kalev) 8 väravaga. Järgnevad Laasner (Sport) — 7 v., Kask (Tervis) — 7 v., Simenson (Sport) — 6 v.; 5 väravat on löönud Uukkivi (Estonia), Kesker (Esta), Kass (Puhkekodu), Kägu (ÜENÜTO), Brenner (Sport); 4 väravat: Tipner (Sport), Mäger (Tervis), Ristmäe (Kalev), Jürgens (Puhkekodu); 3 väravat: Veideman, Ollik (Kalev), Linberg, Piisang (Estonia), Padumets, Pillman, Nool (Tervis), Kippar (Esta), Valdmees (Sport); 2 väravat: Pudel (Tervis), Karm, Kaljo, Annus (Esta), Jensen, Sillandi (Estonia), Meero, Hindrekus (ÜENÜTO), Kaubisch, Bök (Hokiklubi); 1 värava: Stepanov, Koslovsky (Sport), Tepp, Murr, Fiskar, Härmates (Puhkekodu), Sarõznõi, Ossipov, Hoovi, Kiviväli, Laanemägi (Hokiklubi), Peebo, Laving (ÜENÜTO), Raps (Tervis) ja Krasna (Estonia). Oma väravaid — 4.

1. Sport	5	—	2	29:12	10
2. Esta	4	1	2	14:12	9
3. Estonia	3	2	2	17:11	8
4. Tervis	4	—	3	23:19	8
5. Kalev	3	2	2	18:18	8
6. Puhkekodu	3	1	3	13:10	7
7. ÜENÜTO	2	—	5	12:24	4
8. Hokiklubi	—	2	5	9:29	2

A klass ei annud tänavu uusi liiduklassi meeskondi. Klassi üldmeistriks tuli Tartu Olümpia, Narva Võitleja, Türi SR-i ja TJK-i ees. TJK üldmeistritesarjas loobus tiitlijahist, pärast kaotust Türi SR-ile. Tartu jalgpalli tublit positsiooni kinnitas veel meistrikutule esmakordselt toimunud linnade-esivõistlustel. Võidud sõprusmatschidel Pärnu klubide üle, lubavad Tartu jalgpalli asetada kui mitte ette, siis samale astmele kui Pärnu.

Ringkonnaklassis näib iga-aastaseks paheks kujunevat rohke loobumiste arv, mille vastu peaks leitama abinõusid. Tartu kõrval on väiksematest linnadest tublisti edenenud Türi, vana provintsikantsina, Viljandi ja Rakvere.

Nagu pealinnas, nii ka provintsis jalgpall on hulkades võitnud värskendavat poolehoidu ja tiivustavat elevust. Ka provintsi jalgpall hakkab nüüd arenema kindlakujulisemalt. Igal pool on võrsumas noori, kes oma algteadmised, algkooli, saavad juba treenerite juhtimisel. Esmakordselt treenerite poolt tarvitusele võetud inglise mängusüsteem (WM formsatsioon) on esimesel hooajal annud tõhusaid tulemusi.

Üldkokkuvõttes võib tänavuse hooaja saavutustega olla julgesti rahul. Kuigi pole võrsumud veel kaua igatsetud ja oodatud noorte generatsiooni, pole pallirajale tekkinud pika kasvuga ja kerega mängumehi, ega ole kaugeltki rahuldatud jalgpallirahva suured soovid, võib ometi rahuldustundega jääda lootma parematele aegadele.

H. MIKKIN

Soomlased

Eesti-Soome poksi-maavõistlusel. Eesti rahvusmeeskond defileel — vasakult H. Gutman, K. Käbi, E. Seepere, N. Stepulov, K. Vahi, V. Leet, B. Salong, N. Maatsoo (treener) ja M. Linnamägi

Kõigiti on kindel, et Eesti-Soome tänavune poksi-maavõistlus vast-alanud sügishooajal peetuna kujunes meile sündmuseks, mille mõõdet ulatusid tunduvalt üle tavalise. Seda esitaks mitte üksnes rahva suure tungi tõttu maavõistlusele, mis põhjustas kino „Arsi“ ruumika saali kuni naeruväärsuseni ulatuvat väikeseksjäämist; seda teiseks mitte üksnes kurb-kibedapoolse meeletule tõe küsimuse asetamiseks, kui palju aega võib veel minna rohkematele tuhandetele kohta võimaldava võistlussaali valmistaamiseni; seda kolmandaks mitte üksnes pahameelelise rahulolematuse tõttu kino „Arsi“ üürihinnaga, mis on meil sellekohaste ruumide alal kallim kõigist; seda neljandaks mitte üksnes ehtsa rõõmu tõttu, mille põhjustas kaotusseisust 0:3 efektiivne jõudmine lõppvõidule 5:3.

Ei, üksnes need neli eelpoolnimetatud asjaolu veel ei tee viimasest poksivõidust sündmust tunduvalt üle tavalise, vaid selleks teeb tema võidu-kogusuurus, võidu-kogusumma, mille saame asjale vaatamisel korraga nii siit- kui sealtpoolt lahte.

Eesti-Soome poksi-maavõistluse järelkajad siinpool lahte on juba vaibunud peaaegu täielikult. Sellest on kahju, kahju nimelt meie spordiliikumise senisest veel rahvalikumaks tegemise huvides. Tuleb meeles Eesti Olümpia Komitee liikme, peatoimetaja H. Tammeri artikkel „Vajame valitumat spordireportaazi“, mis avaldatud TSK Spordimagasinis nr. 2 (jaanuar 1935). H. T. selles oma nüüd vast veel enamgi tähelepanuväärse artiklis avaldab soovi, et meie spordireportaazi kvaliteedilt tõuseks veelgi — oma ala kõrgeimasse rahvusvahelisse klassi. Ta on teel sinna, kuid — tundub nii — ta edasimineku, üldiselt võetuna, on aeglasem ja mahajäävam meie spordi viimaste aastate edusammudest. Kui rohkem leiame oma ajalehtede spordiosades kroonikat ja kuiva kirjeldamist, kui võrdlemisi vähe aga arvustuslikku ja asja mitmekülgselt sõeluvaid järelejuttusid, kommentaare! Muidugi, reporterite vabanduseks on ette tuua mõningaidki korralduslikke vigu, mitte suuri, vaid õige väikesedki, mis aga kindlasti osutuvad meie spordiliikumise veel rahvalikumaks saamiseks pidurdavalt. Nii oli Eesti-Soo-

me viimase maavõistluse ajal võimalus kuulda ja näha, kui võrd raskeks osutus võistlusele pääs kolmele meie spordireporterit. Ometi olid nad üle omagi ala tuntud mehed, nimelt 2 karikaturisti, kellest üks enne ja pärast, teine pärast maavõistlust avaldasid oma lõbusa ja spordi huvides nii tarvilise pildikõverpeegli, kolmandaks „läbi nõela silma sisse pääsnud kaameliks“ oli tuntud vestemees, kes maavõistlusest tegi toreda veste. Kui siinnimetatud ja muid sääraseid fakte märkida, siis praegu üksnes selleks, et illustreerida, milliseks meie suurvõistlustel on kujunenud ruumipuudus...

Ühest küljest ei ole siis ka ime, kui meil maavõistluse järellained vaibusid võrdlemisi kiiresti. Tuleb ju tagasi tõrjuda publikut massiliselt. Igaüks on teinud oma, asi läheb niigi edasi, milleks siis veel seda pikemat avalikku käsitlemist, kirjutamist, heietamist!

Sealpool lahte käivad Arsi-maavõistluse järellained praegugi, kaks nädalat pärast sündmust ennast, veel kõrgelt, saavutanult nüüd oma kulminatsiooni Soome siseriigi ajakirjanduses. Kogu Soomele oli viimastine maavõistlus spordi-suursündmuseks. Tallinna sõideti rikkaliku optimismiga varustatult. Optimism on teadupärast kaunis inimnatuuri-anne, kuid sellelgi ei puudu omad nõrgad küljed. Asju nähakse alul ette liig roosilistena. Kui aga kõik ei arene vastavalt, siis kujuneb pettumus seda sügavamaks. Soomlased oma kodu üldse ei võtnud arvesse, et nad võivad Tallinnas kaotada 3:5. Nüüd tagantiärele aga „Suomen Urheilulehti“ pealkirja all „Mistä puhutaan“ (Millest kõnel-dakse) kirjutab: Suuremaks imeks pidas seda taktust kindlasti Valle Resko, kes mikrofoni ääres nägi omade saavutusi suurendusklaasi läbi, s. o. palju suurematena kui seda näitasid kohtunike hindamissedelid. Kui ta kohtunikult ei saanud õigust oma arvamisele, siis ei aidanud muu kui kohtunike süüdistamine. Selles suhtes jättis see raadioreportaazi paha maigu suhu.

Mis Valle Resko, kelle reportaazi Soome raadiojaamade kaudu kuusid kindlasti mitukümmend tuhat (kui mitte rohkem) Soome spordihuvilist, ise lausus Soome tagasiõudnult?

Ta kinnitas uuesti, et Soome oleks pidanud võitma 5:3, kuna ta selles suhtes on selgesti sõitajalal Soome kõigi lehtede Tallinnas maavõistlust jälginud erikirjasaatjatega. (Teatavasti need viimased üksmeelselt hindasid Eesti võitu teenituks ja õigustatuks.) Resko Soome tagasi jõudnult kinnitas aga veel: Tallinna maavõistlusel soomlased kahtlematult esinesid tehnilisemate poksijatena. „Meie oleme õigel äri ja sellest tehnilisest suunast tuleb meil kinni pidada küünne ja hammastega. Kuigi meie tehniliselt poksides mõnedki korrad kaotame, lõppeks tuleb tõde siiski esile,“ niisugused on V. Resko lõppmuljed.

Sellega Resko-lugu veel ei lõppenud. „Suomen Urheilulehti“ nr. 39 ilmus Reskolt eriartikkel pealkiriadega: „Kuuldagu teistki poolt! Soome oleks teeninud võidu Tallinnas! Tehniline kõvadus ja taplus on kaks eriasja.“ Resko lausub, et teda Soomes on süüdistatud erapoolikuses, liig suure innustumises ja liigse isamaalisuses. Nende rohkete süüdistuste tagasi-tõrjumiseks ta toob ette, et vaatab poksile puhtpoksialusel. Eestlased juba ette. Stepulov välja arvatud, olevat teadnud, et nad tehniliselt olevat soomlastest nõrgemad, mille tasatagemiseks nad olevat tunginud peale, et sellega soomlasi segamini lüüa. Seda ägedat pealetungimist aga vääralt vahetatavat ära kõvadusega.

Edasi Resko artikkel muutub segasepoolseks. Ta ütleb end tahtvat küsida, mis Soomes öeldaks niisuguse kõvadusega matschist, nagu Tallinna maavõistlusel

meie poksivõidust

ilmnes. See ilmnenud selles, et Käbil ja Holmbergil purunesid silmakulmud ja asja pealt näinutel süüdlaste leidmine ei olevat raske. Lõpuks Resko lausub, et Rossi ja Suhonen Tallinnas siiski ei võistelnud nii hästi nagu nad seda teevad oma kodus. Pealeselle olevat nad süüdi taktikalistes vigades. Ning viimaks uuesti see, et soomlased olid tehnilisemad!

Olgu kuidas on selle „soomlaste tehnilisusega“, kuid „poksitehnilisus“ üldse on juba kauemat aega ajast ja arust. Näinud viimast Berliini olümpia-poksiturniiri a. 1936 ja viimaseid Milano euroopavõistlusi a. 1937 on kindlaks otsekohestele tähelepanekutele põhinevaks veendumuseks, millest juba varemaltki kirjutatud (Eesti Spordileht nr. 6—1937), et poks „noble art'ina“ inglise või ütleme Georges Carpentier' mõistes on juba aastaid surnud. Ringi valitsevad olümpiaturniiridel, euroopavõistlustel ja maavõistlustel kogu maailmas oma suures enamikus sluggerid oma tempo, ataagi ja infightinguga. Milano toredaimad tehnikamehed olid iirlased, kuid see oli, võiks öelda, üks peapõhjusi, mille tõttu nende käsi seal Milanos nii halvasti käis. Ning iirlased isegi ei ihka enam oma tehnikale revanschi, kuna nad nendele 1939. aastaks antud euroopavõistlused on loovutanud Poolale.

Kui soomlased tahavad öelda, et Olli Lehtinen on tehnilisem Hans Gutmanist, siis on see kindlasti õige. Samaselt õige nagu see, et igal alal on iga võistleja eriomaduseks kas suurem jõud või suurem tehnika. Ning lõppeks on poks enamikus ikka võidukamad olnud head sluggerid. Öelda aga Eesti-Sooma poksimaavõistluse puhul, et üks poksib ja teine tapleb — säärane arvamus rahvusvahelises poksimaailmas ei saa kuidagi paikapidav olla.

Resko oma „Sooma võiduga“ jäigi Soomes üksinda, kuid siis tuli selle „tehnikaga“ tõttu torm Soome siseriigi ajakirjanduses. Seal kirjutati, et tuleb üksnes imestada, miks meie (soome) poksijad ei oska „tapelda“. Kõneldakse aina tehnilisusest ja kunstist, et meie (soome) mehed olid „oma klassis“, kuid eestlased osutusid „rajuulisteks taplejateks“ ja võitsid nagu võitsidki. Mis sellest tehnikast siis öieti on, kui see rahvusvahelistel võistlustel ei pääse maksvusele ja selle tehnika eest ei arvestata lisapunkte?

Ei peatu lähemalt Soome siseriigi ajakirjanduses sääraarena esitatud arvamuste juures, kuid konstateerida tuleb, et seekordsel maavõistlusel kohtunikud tegutsesid üksmeelsemalt kui ilalgi varemalt Eesti-Sooma kohtamistel. Meeles on veel 1. a. novembris Viiburis peetud eelmine maavõistlus, kus rida otsuseid tehti hääletega 2:1 (kaks soomlast ja üks eestlane) ning lõpptulemuseks osutus Soome võit 5:3, kuigi see oleks pidanud olema Eesti võiduks vähemalt 4:4 (raskekaalu tõttu). Ka siis — 1. a. Viiburis — oli V. Resko ringikohtunikuna, ütleme — nii tuline, et ringihäälingus oma arvamust avaldades ei rahuldunud 5:3-ga, vaid pidas õigustatumaks Soome võitu 6:2!

Seekord punktikohtunikud — K. Gern, A. Tihaste ja Nisse Siikanen — hindasid täiesti objektiivselt. Mitte üksnes üldotsustes, vaid ka üksikroundide hinnangutes olid otsused otse haruldaselt täpsed peaaegu punkti pealt. Eino Soinio, Helsingin Sanomat'e ja Suomen Urheilulehti erikirjasaatja, peab maavõistluse kohtunikust ainsaks nõrgaks ringikohtunik P. Matsovi, pannes temale süüks, et ta kogu õhtu kestel ei ole teinud võistlejatele ühtki hoiatust ega märkust, kuigi põhiust olnud selleks küllaldaselt. Siinne arvamine on aga, et P. M. juhtis matsche täiesti rahuldavalt, kuna ringikohtuniku vaheleastumine tahtmatute ja vältima-

Eesti-Sooma poksimaavõistlusel. Soome meeskond defileel — vasakult: E. Holmberg, H. Koivunen, V. Suhonen, S. Rossi, E. Karilinen, A. Siponen, V. Huuskonen, O. Lehtinen ja esindaja Y. Sarvilahti

tute väikeste vääratuste puhul osutub rohkem asjatuks kui tarvilikuks.

Eino Soinio aga oma isiklikus arvamises P. Matsovi kohta on niivõrd kindel, et „Suomen Urheilulehti“ soovitab Saksa-Sooma maavõistluse kohtunikuks K. Gerni.

Soomlased kõvaduselt ja vastupidavuselt juba mitu aastat ei ole nii tublid, nagu seda võib öelda meie meeskonna kohta enam-vähem üldiselt. Eriti tähelepanuväärseks osutus V. Leedi keskkaalu-matschis V. Suhossega. Soomlase vastupidavus 3. roundis kahanes koguni niivõrd, et ta poks omandas ebaapuhta ilme, tuues kaasa natuke pükslemist ja rohkem sidumist. Suurt vastupidavust ja hoogsust ilmutas ka meie tartlasest kergekeskkaallane Vahi. Ning see hoogsus koos vastupidavusega tõi Vahile võidu, kuigi see kergekeskkaalumatsch osutus maavõistluse üheks nõrgemaks. Vastupidavuse, kõvaduse ja löögitugevuse alal osutus veel eriti mainimisväärseks poolraskekaallane B. Salong. See matsch tundub olevat B. Salongile ta isiklikuks rekordiks. Niipalju võiks lisada, et hiljem selgunult Hannes Koivunen sellel matschil vigastas oma vasaku käe põidla sedavõrd, et arst on tal keelanud nii võistlemise kui ka harjutamise kolmeks kuuks. Koivuse asemel tuleb soomlastel Daani ja Saksa vastu välja panna uus mees.

Ei ole kerge öelda, kumb oli meie suhtes suurem positiivsem üllatus, kas Leedi võit Suhosse üle või Vahi võit Rossi üle, kuid soomlastele oli kindlasti suurimaks meeldivaks üllatuseks nende Sipse võit Seepere üle. See Seepere kaotus jääb veel pragugi nagu isesuguseks maavõistluse-saladuseks. Küll oli aga kõigiti selge, et seda matschi tema enamikus valitses Siponen, mees, kes juba kuuendat korda oli soome poksimeeskonnas, kuid võitiaks tuli esimest korda alles nüüd. Seepere praegu ei ole kauseltki selles vormis, mida ta oli 1. a. Berliinis oma matschis USA meistri Kara vastu.

Gutmanist oli odavata siiski natuke rohkem, kuigi Lehtise võitu tuli ette kindlaks pidada. Gutman rün-

Kõike, mida

sügishooajaks

vajate

jalanõude alal,

pakub Teile omast rikkalikust ja maitsekast valikust

A/S. **UNION** →

das Lehtist peagu sama ägedalt nagu ta tegi seda l. a. Viiburis, kuid Lehtinen seekord mitte nii heas vormis olevana stoppas Gutmani rünnakud kõige lihtsamalt ja ka kõige mõjuvamalt — sirutades vastuseks igale Gutmani rünnakule välja oma vasaku sirge, mille otsa joostes siis Gutman ka peatuma jäi kuni järgmise rünnakuni.

Stepulovi matschile Kaarttisega ei ole midagi erilisemat lisada. Vast ehk niipalju, et K. oli nii öelda Valle Resko protesheena meeskonda paigutatud. Kaarttinen ja Resko on nimelt mõlemad viiburilased. Ja Soome liit lubas välja panna Kaarttise, kuigi teda ei peeta Soome parimaks kergekaallaseks, selles teadmises, et iga soomlane nii-kui-nii kergekaalus kaotaks Stepulovile. Ja mispärast siis mitte võimaldada schanssi Reskomehele?

Huuskonen, Soome meeskonna hiilgavaim mees, osutus niivõrd heaks, et Käbil ei oleks jäänud võiduvõimalust ka kulmu terveksjäämise korral.

Samasugune lugu nagu Käbiga oleks juhtunud ka Soome raskekaallase Holmbergiga tema kulmu terveksjäämisel. Veelgi usutavamana tundub, et selle matschi jätkamisel Holmberg enne lõppgongi oleks olnud mitte t. k.-o., vaid lihtsalt k.-o. Soomel juba mitu aastat puudub korralik raskekaalumees.

Soome poks praegu ei ole oma hiilgejärjel. Isegi siis, kui Soome üldliit praegu oma meeskonna ridasid täiendaks Soome töölisspordiliidu parimatega, ka siis ei muutuks ta kuigi palju tugevamaks. Tõenäolikuks peetakse, et TUL-il on ainult üks mees, kes on üldliidu meestest selgemal määral parem. Selleks meheks oleks T. Helin keskekaalus Viljo Suhose vastasena. Teised — O. Nikulainen kergekeskekaalus ja L. Helander raskekaalus — üksnes oleksid mitte rohkem kui võrdsed S. Rossile ja E. Holmbergile.

Kõigest hoolimata soomlased on võrdlemisi opti-

mistlikud. Nad on veendunud, et kaotus säärases kõvas maavõistluses, nagu see oli Tallinnas, „poistele hambaid kasvatabki“.

Revansch on tuleval aastal. Võimalikult lähemal ajal peaks aga veelkordselt päevakorrare tõusma ühe erapooletust riigist päritoleva kohtuniku kutsumine Soome-Eesti maavõistlustele, pealegi kus see küsimus ka Soomes pärast maavõistlust on uuesti esile tõstetud. Võib kindel olla, et Eesti-Soome poksikonkurentsi veelgi tasavägisemaks muutumisel osutub tarvidus ühe erapooletu järele paratamatuks. Seepärast: mida varem, seda parem!

TOOMAS KIVI

Maavõistluse lõpp: Soome raskekaallase E. HOLMBERGI kulmuvigastuse tõttu on matsch lõpetatud. Soomlane õnnilemas meie M. LINNAMÄGE, kes talle teigi tubli sõitu.

Linnu- lennul üle sügisvaaru

ENNE KEVADVOORU

(Luğu pildis)

TÄNAVU on esivõistluste esimese poole möödudes tabelis kuue esimese meeskonna vahel 3 punkti, esimese ja viimase vahel 8 punkti, mullu oli esimese ja kuuenda vahel 7 punkti ja esimese ja viimase vahel 11 punkti. Seega — kuus ühtlast meeskonda tänavu, kaks kindlasti nõrgemat, kellel peaaegu kindlasti tuleb tagasi minna ringkonna A klassi. Need on juhuslikult mõlemad liiduklassi uustulnukad ja töestavad täpselt minu poolt mitu korda varemalt kirjutatud asja: ei ole tõesti mõtet lasta kahel meeskonnal tagasi langeda, sest siis langevad tavaliselt välja alati need, kes möödunud aastal tõusid (vähe-malt üks), kuna liiduklassi stabiilne põhi kuuest meeskonnast seisab puutumatusena. Kui aga on vaid üks väljalangeja, siis tõstaks see tabeli alumises otsas põnevust ÜENÜTO ja Narva Hokiklubi vahel. Kas suudab Narva tasa teha oma kaotatud terrääni ja suruda välja ÜENÜTO või jääb ta viimaseks. Iga punkt on siis tähtis mõlemale ning eriti kaaluvaks muutub nende omavaheline kohtamine. Aga kui nüüd langevad tagasi mõlemad, siis võib ju kindel olla, et kevadringi need meeskonnad alustavad ilma mingisuguse huvita, sest nende saatus on neile ju päästmatult ette kirjutatud! Sest vaevalt on loota, et ÜENÜTO suudab kevadel saavutada Pärnu Tervisest 5 punkti enam ja Puhkekodust 4 punkti enam! Vastasel korral on „surmale minek“ paratamatu.

*

PILK tulevikku: Kuidas võiksid meeskonnad esineda kevadel? ÜENÜTO-l ei tohiks olla väljawaateid saavutada vähem kui 4 punkti, sest tal on mäng Tervisega Tallinnas ja Hokiklubiga samuti. Seevastu on räbal Hokiklubi olukord, sest tal on Narvas ainult üks mäng. Seega Hokiklubil on peaaegu null-väljavaated! Ka Pärnu Tervisel pole asi parem.

Vaevalt ta suudab Tallinnas võita Estat, Puhkekodu ja Kalevit (tänavu oli see küll nõnda), rääkimata Spordist ja Estoniast. Seega on Tervis teekond tuleval aastal tabelis alla, mitte üles! Järelikult peame otsima meistrikandidaati ülejäänud viiest: Sport, Esta, Estonia, Kalev ja Puhkekodu. Neist kolm on olnud juba meistrid, Esta liiduklassis alles teist aastat ja Puhkekodu on niitelda „igavene peigmees“ — peaaegu alati hästi platseerunud, kuid meistripärja alati näinud üle antamas teistele.

*

PRAEGU on liiduklassis 8 meeskonda, kes kõigile tuntud. Pole huvituseta heita pilku minevikku ja meenutada, kes kõik on esinenud liiduklassis. Kui meil 1929. loodi esimene liiduklass, milles oli 6 meeskonda, siis olid need järgmised: Sport, Kalev, T. J. K., Merkuur, Eestika ja Tartu Olümpia. Järelikult meil püsib vaid kaks vana liiduklassi meeskonda — Sport ja Kalev. Mõned on hoopis kadunud, mõned alamates klassides. Üldse on Eesti meistri nimele võistelnud järgmised meeskonnad peale kaheksa tänavuse liiduklassi seltsi: T. J. K. (meister 1926 ja 1928), Tartu J. K., Tallinna Võitleja, Tartu Olümpia, Kalevipoeg, Merkuur, Narva Võitleja, Eestika, Siirius ja ASK Tartu.. Seega, nagu näha, juba väike „ajalugu“.

Rekordselt punkte on saavutanud Estonia (23) möödunud hooajal, kuid rekordselt värvatesuhte saavutanud on T. J. K. 1926 — 25:1! Siis peeti esivõistlused miinuse-süsteemis. Rekordmeister on Sport (9 korda — teised kõik kokku saavutanud tiitli 7 korda). 1930. aastal ainukordselt oli kahel esimesel

võrdne arv punkte ja siis võitis Kalev Spordi ees väravatesuhtega, mida meil kahjuks enam ei praktiseerita, küll aga iga jalgpalli kultuurriigis.

*

KUNA hooaeg tänavu kestis rõõmustavalt kaua ja tulleval aastal peaks algama nii varakult kui võimalik (esivõistluse kick-offiga!), oleks aeg mõelda kord ülemaalse karikasarja läbiviimisele! Otsitagu selleks kohane eeskuju kuskilt välismaalt. Kuigi see näib usutamatuks praegu, olen kindel, et karikasari üle riigi aitaks tublisti populariseerida jalgpalli. Igal väiksemal seltsil peaks olema püüd pääseda nii kaugele, et ta „viimase 16“ hulgas saaks astuda liiduklassi meeskonna vastu. Ülemaalse karika sissetoomisega peaks olema tõenäollik, et kaovad kahe-kolme seltsi vahelised võistlused igasugustele väikestele auhindadele, millest pole kasu kellelgi muul, kui selle odava auhinna annetanud firmal reklaami mõttes.

*

KUIDAS arvestada tabelit ja kuidas määrata meeskondade seisud? Kõikjal (vaevast tuleb ette suu-rearvulise liiduklassi juures, et kõigil meeskondadel on mängitud järjest ühepalju mängu) arvestatakse ainult pluss-punkte, miinuspunktidest kõneldakse vaid tabelile lisatud kommentaarides. Minu teada ainult Saksa leht „B. Z. am Mittag“ toob tabeli miinuspunktide järgi, kuid saksa ametlikud jalgpallilehed „Der Kicker“ ja „Fussball“ toovad tabelid ainult tõesti saavutatud punktide järgi. Pluss-punkte arvestada on kahtlemata õigem, sest see on tabeli tegelik seis. Kui jäetakse arvestamata miinuspunktid, siis ei tähenda see veel, et meeskond, kellel on vähem mängu, on juba ette tunnistatud kaotajaks eelseisvates mängudes. Kuid ta pole neid ka veel võitnud, mispärast on siiski õigem märkida seda, mis saavutatud. Mulle meenub, et tänavu Saksa Westfaali „Gau“ esivõistlustel, kus kaasa võistleb ka meistermeeskond Schalke 04, nelja voo järele toodud tabelis esikohal figureeris W. Herne meeskond 5 punktiga. Kuna Schalke veel ei olnud mänginud, siis tabeli ära toomisest võeti

ta ikkagi sisse ja paigutati „Gau“ viimaseks (10.) meeskonnaks, sest nii palju meeskondi võistleb seal. Ja märgiti talle puhta nullid, nii mängudesse, võitutesse, kaotustesse, viikidesse, värava suhtesse (0:0) ja punktidesse. Keegi ei tunnista ju teda kaotajaks eelseisvates mängudes, kuid tegelikult oli Schalke sel momendil tõepoolest viimase kohal punktita (ehk küll mänguta).

Ka inglased kasutavad vaid plusspunktide süsteemi. Võrdsete punktide juures asetatakse meeskonnad tabelisse värava suhte, mitte väravate vahe järgi. Küll aga on jäetud tabelites tähelepanemata väravasuhe võrdsete punktide juures, kui ühel meeskonnal on vähem mängu. Siis võtab see meeskond tavaliselt kõrgema koha tabelis.

Muidugi on tabelite koostamine maitseasi ja õige nii pluss-, kui ka miinus-punktide järgi, ainult esimest moodust tarvitades on tabel arusaadavam ja annab selgema pildi. Kujutlege ette olukorda, et Sport on saavutanud 7 punkti viiest mängust (seega 3 miinuspunkti), ÜENÜTO-l on aga mängitud vaid üks mäng ja see on lõppenud viigiga 0:0. Kuna tal on vaid üks miinuspunkt, kas tõesti asetame siis ÜENÜTO sel momendil Spordist tabelis ette? Miinuspunktide järgi küll, kuid siis on normaalne tabel ka toredasti segi löödud. See ongi miinuspunktide tarvitamise jätnud välja mujal maailmas jalgpallitabelitest.

Puudutades väravatesuhte, tuleb meeles tänavuse sügisringi 1. voo, mille järgi 2 punkti oli kolmel meeskonnal: Estonial (väravad 5:0), Estal (1:0) ja Spordil (6:2). Peagu kõikides tabelites seati Estonia esimeseks, Sport teiseks ja Esta kolmandaks, kuid tegelikult oleks pidanud Esta olema teisel kohal, sest tal oli ilmselgelt parem väravasuhe kui Spordil! Samuti oli lugu ka tabeli lõpuga. Viimasele kohale tuli kolm meeskonda null-punktiga ja need oleks tulnud seada nii: 8. kohal Tervis (suhe 0:5), seitsmes Puhkekodu (0:1) ja kuues ÜENÜTO (2:6). Ja nõnda tuleb talitada iga järgneva voo juures.

GEORG PÄRNPUU.

Tarvitage ja nõudke kõikjalt ainult

EESTI KIVIÕLI A.-Ü.

kompressioonikindlat segamata kodumaa

bensiini

ESTOLIN

MAAILMA TUGEVAMAID MALES

Inimesed, kes teatud rahva eluavalduse alal on tõusnud kõrgemale keskmisest tasemest, kes on loonud erakordset õilsat, ilusat, tähtsat, kes on saavutanud erakordseid tulemusi poliitika, kultuuri ja spordi alal, on alati kõitnud ja paelunud oma kaasinimeste tähelepanu. Juba sellepärast erakordsed, rekordilised saavutused ja saavutajad leiavad ajaloos kestva ja mõnikord jääva tähelepanu.

Kes male alal on olnud kõige tugevam?

Sukeldudes ajalukku leiame, et esimene tugev maletaja — tolleaegne „maailmameister“ — oli 9-dal sajandil Bagdadis elanud araablane, nimega Al-Adli. Ta oli tugevaim kõigest kaasmaalast, kuigi malemäng — oma esialgsel kujul — oli araablaste keskel väga populaarne. Seda tõestab muuseumis ka, et malet mainitakse korduvalt araabia muinaslugudes „1001 öö“.

Male leidis araablaste suurt harrastust 9. ja 10. sajandil araabia kultuuri õitsengu ajal. Siis maleharrastus jäi soiku. Ja uus maleharrastuse tõus tekkis renessansi ajastul Itaalias, Hispaanias, Portugalis ja Prantsusmaal.

Tollal harrastas malet kõrgem klass ja aadlikud. On säilinud teateid 1575. a. Madridi rahvusvahelistest malevõistlustest, mille võitjaks tuli itaallane Giovanni Leonardo.

18. sajandi kuulsamaks maletajaks oli Philidor, kes pani hämmastama oma kaasaegseid eriti sellega, et suutis mängida pimesi ja veel kolme vastase vastu korraga. Selle pimesi-mängu kohta on säilinud ürik, mis „jäädvustab selle inimvõimete tipp-saavutuse tulevastele põlvedele.“ Milline pettumus ootaks üriku autoreid praegusajal, kus on mängitud pimesi rohkem kui 30-ne vastase vastu korraga!

19. sajandi alguses valitsesid malemaailmas prantslased ja nimelt järgemööda Dechapelles, Labourdonnais ja St.-Amant.

1843. aastal inglane Staunton võitis matšis St.-Amanti ja maailma tugevaima maletaja reputatsiooni. Sest ajast Prantsusmaa kaotas hegemonia male alal ja — huvitaval kombel — pole pärast seda enam annud väljapaistvaid malemeistreid.

Kuni 1851. aastani oli siiski vaieldav, kas see või teine nimetatutest oli tõesti maailma parim, sest puudusid korralikud võistlused. Osalt selle tõttu ei tarvitatud tiitlit „maailmameister“. Esimene rahvusvaheline turniir peeti 1851. a. Londonis. Selles mängisid peagu kõik tolleaegsed malesuurused ja selle võitjat Anderseni peetakse esimeseks maailma-meistriks.

Siis ilmus 1858. a. meteorina ameeriklane Morphy, kes võitis Euroopas hiilgava mänguga kõiki, kes ette juhtus ja ka maailmameistri Anderseni (+7, —2, =2). Järgmisel aastal aga Morphy sõitis tagasi Ameerikasse ja ei võtnud enam kunagi osa ühestki võistlusest... Maailmameistri tiitel langes tagasi Andersenile.

Anderseni võitis austria juut Steinitz 1866. a. (+8, —6, =0). Steinitzi teene on, et ta lõi uued mängukäsitluse põhimõtted ja meetodid. Ta avastas malemängu positsioonilised hüved ja pahed. Ta õpetas nõrkadest punktidest ja etturitest jne.

Steinitzi asemele tuli 1894. a. Lasker, psühholoogilise male isa. Ta võitis Steinitzi Ameerikas +10, —5, =4. Lasker oskas maletroonil püsida 27 aastat, osalt oma kõrge mänguvõime abil, osalt aga kardetavamatest rivaalidest hoidumise abil; või võistles nendega alles siis, kui nad enam polnud oma võimete tipul.

Psühholoogilise maailmameistri Laskeri võitis „malemasin“ Capablanca. Matš toimus 1921. a. Ha-

vannas Kuuba saarel ja lõppes Capablanca kasuks +4, —0, =10.

Pärast maailmasõda maailmameistrid hakkasid vahelduma kiiremini.

Venelane Aljechin, „romantik“ oma maleloomingu, võitis Capablanca 1927. a. Buenos-Airesis. Matš oli pikim ja viigirikaim: +6, —3, =25. Aljechini loominguks leidub värskust, ettevõtlikkust, sügavust, uusi ideid ja ... riski.

Aljechinile oli saatuslik aasta 1935. Ta mängis maailmameistri tiitlile hollandase Euwega, kelle kontos polnud tol ajal ühtki saavutust, mis oleks talle andnud „suurmeistri paberid“. Matši algus oligi talle masendav (+4, —1, =2 Aljechini kasuks), kuid lõpptulemusena ta võitis siiski: +9, —8, =13. Euwel on suured teoreetilised teadmised, soliidne mänguviis, tõsine suhtumine malesse ja suur annus „külma verd“.

Praegu on käimas revanšvõitlus nende kahe vahel ja Aljechin juhib...

Mis meid eestlasi aga huvitab, see on küsimus, kunas saab esimene eestlane maailmameistrivõistlusel kaasa lüüa?

Väärikas mees selleks on meie seas võrsunud — see on Paul Keres, kes tänavuse võiduga Semmering-Badeni maleliit-turniiril on end tõstnud maletippklassi maailma kõige esimeste sekka.

Suurim takistus on aga praegu maailmameistri võistluste pidamise kord. Selle on välja töötanud ja maksma pannud Rahvusvaheline Maleliit ehk lühendatult FIDE, ja nimelt nii, et sellest on võimustatud vähesed, aga pettunud paljud.

FIDE oma tänavusel Stokholmi kongressil valis maailmameistri kandidaadiks Flohri, kel on nüüd õigus võistelda maailmameistri tiitlile 1940. a. Hollandi maleliidu poolt oli palju mõistlikum ettepanek: korraldada 1938. a. turniir 8 maailma parima osavõtul ja selle võitja valida maailmameistri kandidaadiks. See ettepanek kukutati aga läbi FIDE esimehe dr. Ruebi energilisel algatusel.

Malemaailmale on tähtis, et tõesti tugevam ja väarikam astuks maletroonile. Flohr seda igatahes praegu ei ole, mida kujukalt näitas Semmering-Badeni turniir, kus Flohr jäi koguni viiendaks.

Flohr võistleb siiski 1940. a. ja tal on õigus praeguste määruste põhjal maailmameistriks saamisel puhata loorberit kuni 1944. aastani.

Ja mine tea, kelle siis FIDE suvatseb määrata maailmameistri kandidaadiks.

Säärane kord pole elujõuline ja ta puruneb vaatamata FIDE alalhoidlike elementide vastuseismisele.

Juba teatatakse, et Aljechin võidu korral Euwe üle hakkab arvestama FIDE't oma äranägemise piires. Nii Aljechin kui ka Euwe kavatsevad mängida maailmameistri tiitlile mitte Flohriga, vaid esialgu Capablancaga; Aljechin võib olla veel Botvinnikuga (selle prestiiž on küll pärast viik-kaotust Löwenfischile langenud.) Ja Flohr on nõustunud võistlema tiitlile 1941. aastal 1938. a. Hollandi Maleliidu poolt korraldatava valikturniiri võitjaga.

Praegu me ei näe Keresele võimalust maailmameistrivõistlusel kaasa löömiseks enne 1941. a., kuid, seegi on küsitav, sest võib tekkida konflikt FIDE'ga.

Paar aastat ootamist poleks ehk suur halb Keresele, sest ta seisab alles arenemise teel, kuid lõpmatuseni oodata määrasparagrahvide pärast on mõttetu.

Meie tahame maletroonil parimat ja väarikaimat meest näha ja meie loodame, et selleks saab eesti mees!

J. Tünn.

Moodsaimaid ning parimaid
kodu- ja välismaa uudiseid

daamidele ja härradele igaks
hooajaks suurimas valikus

leiate alati

SS

Inglis magasin

H. Gutkin'ilt

Tallinn, Viru 4

Tel. 436-46

Eesti Spordilehe jõulushurnaal

ilmub

suurendatud kaustas ja
värvi trüki

Ehitusmaterjalid

Põrandakatted

Celotex-isoleerplaadid

Keemilised ehituste

kaitsevahendid

A. & P. MIETENS

TALLINN, MEREPIESTEE 15, TEL. 306-46 ja 305-00

KERGEJÕUSTIKU = HOO

Tänavune kergejõustiku-hooaeg on üldiselt tammunud eelmiste aastate rada. On küll teinud veidi suurema nõksu lähemale maailmaklassile, kuid nõks võinuks olla veelgi suurem, et rahuldada täiel määral. Ülaloodud sõnad puudutavad peamiselt keskmise taseme tõusu. Kuid veidi suurema röömuga võime nentida, et on juure võrsunud paar maailma kõrgeimasse klassi küümindivat meest ja et ka varematest aegadest tuusad on peagu eranditult edasi arenenud.

Jättes hooaja sisulisema analüüsi V. Vaiksaare hoole, kelle sulest E. Spordilehe jõulushurnaalis ilmub vastav pikem kirjutus, peatume alljärgnevalt statistilisel ülevaatel.

Numbriid tahavad tõendada, et meie kergejõustik on vähemalt edasi sammunud, vaatamata sellele, kui rahul keegi on edasiastunud sammu pikkusega. Võiks isegi ütelda, et tänavu rullunud hooaeg on Eesti kõigi aegade parem, kui vastava väite aluseks võtta kümne ja kahekümne parima tagajärje keskmisi üksikute alade järgi.

Nii on populaarsematest kergejõustikualadest peagu kahel kolmandikul 10-ne ja 20-ne keskmine tagajärg kõigi aegade kohta parimaiks, s. t. uuteks rekordideks. Vastavad uued rekordid on püstitatud 100, 200, 800, 1500 m jooksudes, kõrgushüppes, teivashüppes, kuulitõukes, kettaheit

(ainult 20-ne keskmine) ja odaviskes. Rekordi on korratud 110 m tõkkejooksus. Eelmise aastaga võrreldes on kümne keskmist parandatud veel 1000 m-is ja vasaraheit

Välja arvatud kuulitõuge ja vast ka mõlemad keskmaajooksud, on ülalnimetatud tõus olnud siiski võrdlemisi väike. Vaatamata iga-aastasele osalisele tõusule on aga üldine tase vimastel aastatel standardiseerunud. Kui standardiseerumise toimumuks näiteks sellel tasemel kõrgusel, millisel asetseb Soome kergejõustik, siis võinuks olla rahul. Praegu on aga rohkem põhjust mitterahulolekuks, kui silmas pidada, et meie üldine tase on veel kaugel järele Soome omast.

Iseloomustavaks meie kergejõustikus on näiteks seegi, et valitseb taseme ebahütlus. S. t. üksikutele aladele küünditakse suhteliselt isegi väga kõrgele, kuid mitmel teisel alal on tase koguni allpool kriitikat. Võtame kujuka näitena tagajärje kuulitõukes ja odaviskes, ning võrdleme neid saavutustega pikamaajooksudes. Igal on selge, kui suur taseme vahe eraldab neid alasid.

Ühtlasem, isegi väga ühtlane oleks tase sel puhul, kui näiteks Eesti kergejõustikust „välja lülitada“ järgmised parimad tippmehed: A. Kreek, A. Viiding, G. Sule, F. Issak, R. Toomsalu, A. Kuuse ja vast ka O. Erikson. Ilma nendeta oleks kõigil aladel peagu võrdvõimelised tippmehed ja kõigis tabelites alaneksid tagajärjed pahemusjärjestuses võrdlemisi mõõdukate vahedega. See näitab, kui võrd ülalnimetatud seitse tuusa moodustavad meie kergejõustikus omaette kõrgema klassi. See õieti on meie praegune eliitklass. Tänavuseks uustulnukaks selles eliit

AEG SEKUNDITES JA SENTIMEETRITES

A. ADARI

dis on F. Issak. Eliidi hulka peaks küll arvama veel E. Pröömi ja E. Äärma, kuid nende parimad tagajärjed ütlevad rahvusvahelises mõõdupuus vähem ja nemad ei ole oma aladel teistest kodumaalastest niivõrd üle kui eelpool nimetatud med. Eliidi poole on kippumas O. Kaldre, kuid vähemalt esialgu tundub tema kõrgushüppe-tippmark 1.87 juhuslikuna.

Ülaltoodud kärpe sihiks, mõistagi, ei ole ülejäänud kergejõustiklaste alahinnata tahtmine, vaid üksnes selle fakti konstateerimine, et meil valitsevad veel võrdlemisi suured n. ü. klassivahed. Kõigi sihiks olgu rohkem ühtlane, kuid seejuures kõrgem üldtase.

Uued Eesti rekordid püstitati tänavu järgmistel aladel: 300 m G. Beckman 36,7, 1000 m F. Tungal 2.34,0, 1500 m E. Prööm 4.00,4, kaugus R. Toomsalu 7.41,5, teivas E. Äärma 3.95, ketas O. Erikson 47.84 ja odavise G. Sule 73.31. Lisaks kordasid R. Toomsalu 100 m ja J. Talmre 110 m tõkkejooksu rekorde. Ühe tõkke mahaajamisega kattis Talmre distantsi 0,2 sek. võrra rekordist koguni paremini. Peale toodud rekordide uuendati neid veel teatejooksudes.

Soomo punktide-tabeli alusel on hooaja paremate tehniliste tagajärgede paremusjärjestus järgmine:

G. Sule — oda	73.31	1078
A. Kreek — kuul	15.90,5	1023
F. Issak — oda	70.56	1013
A. Viiding — kuul	15.80	1011
O. Erikson — ketas	47.84	960
A. Mägi — oda	67.15	935
R. Toomsalu — 100 m	10.7	934
A. Kuuse — kõrgus	1.92	934
E. Prööm — 1500 m	4.00,4	918
R. Toomsalu — kaugus	7.41,5	916
P. Määrits — ketas	46.53	916
E. Prööm — 3000 m	8.46,4	905
E. Äärma — teivas	3.90,5	884
J. Piliste — 1500 m	4.03,8	877

O. Kaldre — kõrgus	1.87	871
R. Sams — 1500 m	4.04,8	866
R. Kiipsaar — teivas	3.90	862
R. Uba — 1500 m	4.05,4	859
E. Lilienthal — kuul	14.39	857
T. Öunap — kuul	14.38	855
E. Prööm — 5000 m	15.30,6	852
A. Tuju — kuul	14.34	851
K. Annamaa — vasar	48.13	849
J. Talmre — 110 m	15,5	848
H. Veskila — kõrgus	1.85	846
R. Toomsalu — 200 m	22,3	843
F. Tungal — 1000 m	2.34,0	842
R. Sams — 3000 m	8.58,2	842
R. Toomsalu — 400 m	50,6	840
A. Anier — 3000 m	8.59,0	836
E. Prööm — 1000 m	2.34,4	835
A. Anier — 5000 m	15.36,9	833
A. Raska — kaugus	7.10,5	831
A. Raska — kolmik	14.33	831
O. Juhansoo — 1500 m	4.08,0	830
E. Prööm — 800 m	1.58,8	825
G. Beckman — 400 m	50,9	823
R. Schmidt — kuul	14.05	821
J. Suuk — kuul	14.05	821
K. Kask — teivas	3.80	818
A. Michelson — kuul	14.02	818
K. Kask — ketas	43.46	817
A. Jürlau — 1500 m	4.09,2	817
E. Lilienthal — ketas	43.44	816
F. Tungal — 800 m	1.59,2	816
G. Beckman — 100 m	11,1	814
E. Susi — 100 m	11,1	814
G. Vuht — 100 m	11,1	814
F. Tarkmaa — 100 m	11,1	814
A. Saar — 3000 m	9.05,0	809

E. Kulmar — 400 m	51,2	807
A. Saar — 5000 m	15.46,5	806
A. Anier — 10.000 m	32.55,6	803
E. Järvsöö — kolmik	14.12	801
J. Kihuoja — ketas	42.95	801
N. Kalm — kolmik	14.11	800

Seega on tänavu 800 punkti või rohkemaga hinnatavate tagajärgede arv 56, mis on uueks rekordiks. Selle sees on esmakordselt ühe ja sama hooaja kohta neli saavutust üle 1000 punkti.

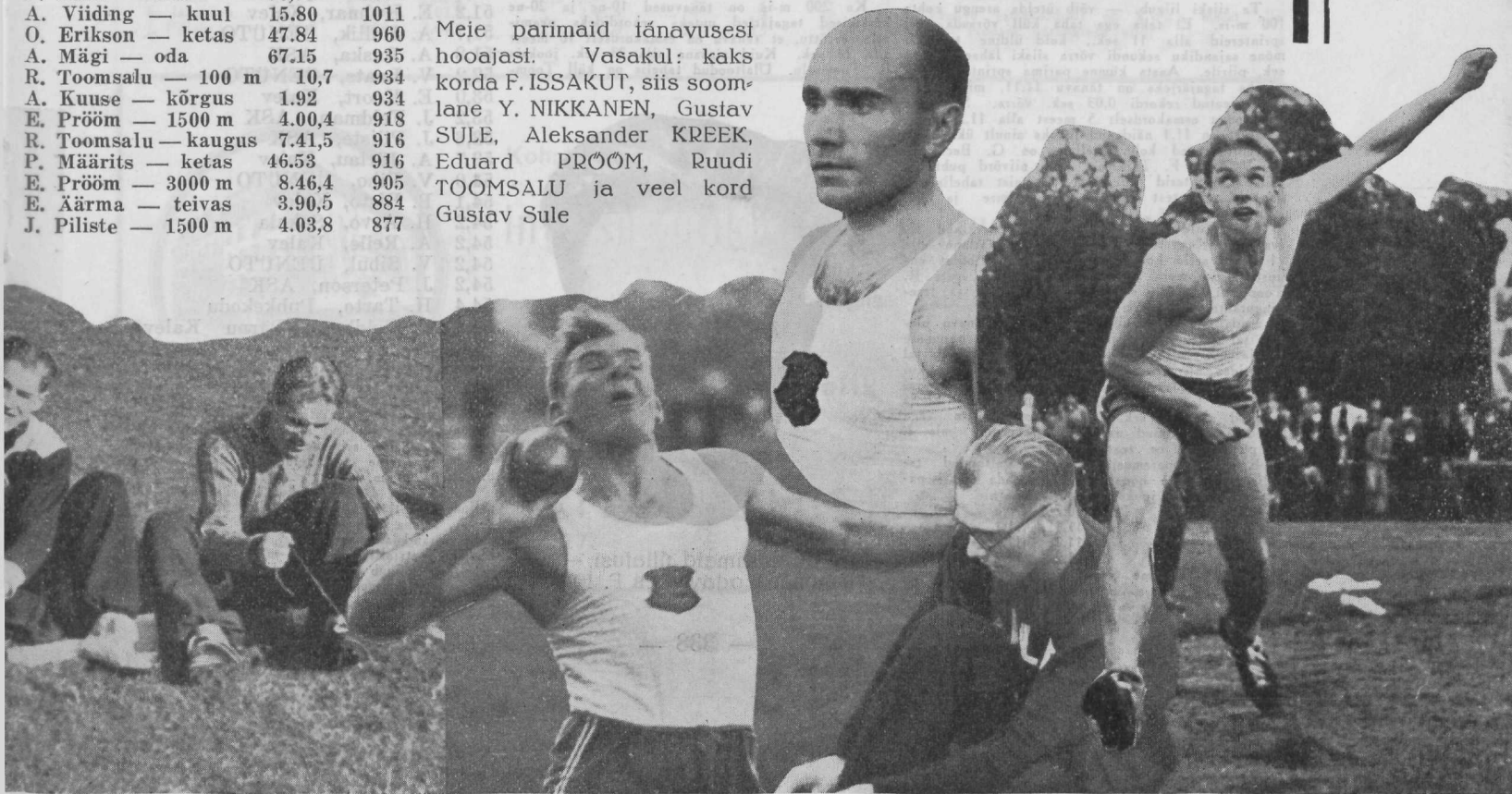
Võrdluseks eelmiste aastatega olgu toodud:

Saavutuste väärtus	Tagajärgede arv			
	1937	1936	1935	1934
Üle 1000 p.	4	2	1	1
„ 900 „	12	12	7	7
„ 850 „	22	24	17	22
„ 825 „	36	36	29	29
„ 800 „	56	49	46	43

Needki arvud näitavad, et kuigi tipposas on saavutused tõusnud, püsivad üldised tagajärjed siiski peagu endisel tasemel.

Järgnevasse statistilisse ülevaatesse on püütud hankida kõik paremad tagajärjed. Sihilikult on välja jäetud tagajärjed, mille saavutamisse või saavutamise määrustepärasusse on tekkinud kuidagi põhjendatud kahtlus.

Meie parimaid tänavusesi hooajast. Vasakul: kaks korda F. ISSAKUT, siis soomlane Y. NIKKANEN, Gustav SULE, Aleksander KREEK, Eduard PRÖÖM, Ruudi TOOMSALU ja veel kord Gustav Sule

A-S. „EXTRAKTOR“

TALLINN, TELLISKIVI T. 21.

TELEFON 435-79

1. Taimevõid — BONA, PRIIMA, NORMA, KOKK ●
2. Raffineeritud kookosrasv
- TAIMI ●
3. Pähkliõli — raffin. ja tehniline ●
4. Sojaõli — raffin. ja tehniline ●
5. Päevaliliseemneõli ●
6. Kookosjahu kondiitritele ●
7. Linaõli ●
8. Värnits ●
9. Tehnilised kookosrasvad ●
10. Jõutoit — kookos- ja linaseemnekoogid ●

100 m:

10,7	R. Toomsalu, Kalev	1937	1936	1935	1934
11,1	G. Beckman, ASK	11,11	11,14	11,18	11,17
11,1	E. Susi, ASK	11,25	11,30	11,33	11,30
11,1	G. Vuht, Kalev	Alla 11,0	1	1	0
11,1	F. Tarkmaa, Kiviõli SK	11,3	10	9	8
11,2	J. Talmre, Kalev	11,6	27	18	20
11,2	K. Ivanov, Kalev				
11,2	V. Kalam, Sakala				
11,2	V. Rattus, ÜENÜTO				
11,2	A. Raska, ASK				
11,3	E. Kulmar, Kalev				
11,3	A. Hallik ÜENÜTO				
11,4	H. Aumere, Kalev				
11,4	F. Tamm, ÜENÜTO				
11,4	R. Avekukk, Läänela				
11,4	F. Kudu, Võrtsjärve				
11,4	K. Sallo, Kalev				
11,4	H. Michelson, Tartu Kalev				
11,4	H. Vee, Tartumaa malev				
11,5	V. Piho, ÜENÜTO				
11,5	H. Kink, Kreenholmi NMKÜ				
11,5	B. Risto, Kalev				
11,5	A. Adamson, Kalev				
11,5	K. Pikker, Sakala				
11,5	V. Sibul, ÜENÜTO				
11,5	V. Laats, ÜENÜTO				
11,5	K. Tammiste, Läänela				

10-ne keskmine	11,11	11,14	11,18	11,17
20-ne keskmine	11,25	11,30	11,33	11,30
Alla 11,0	1	1	1	0
11,3	10	9	5	8
11,6	27	18	20	22

salu järgmiseks J. Talmre, kuid temast ettepoole tuleb tõsta E. Kulmar, kelle kolme parima keskmine aeg on parem. Üllatas A. Raska, kes uue eestlasena kattis 200 m 23,1-ga. Ulde on seda tagajärge saavutanud vähesed eestlased.

Hooaja parimateks olid:

R. Toomsalu	22,3	22,4	22,6
E. Kulmar	23,1	23,1	23,1
J. Talmre	23,0	23,1	23,5

200 m:

22,3	R. Toomsalu, Kalev	1937	1936	1935	1934
23,0	J. Talmre, Kalev	23,22	23,34	23,52	23,26
23,1	E. Kulmar, Kalev	23,57	23,72	24,10	23,70
23,1	A. Raska, ASK	Alla 23,0	1	1	3
23,3	E. Susi, ASK	24,0	16	10	7
23,3	V. Rattus, ÜENÜTO	25,0	32	26	29
23,5	K. Ivanov, Kalev				
23,5	B. Risto, Kalev				
23,5	V. Piho, ÜENÜTO				
23,6	G. Beckman, ASK				
23,6	F. Tamm, ÜENÜTO				
23,7	A. Hallik, ÜENÜTO				
23,7	V. Kalam, Sakala				
23,8	V. Sibul, ÜENÜTO				
23,9	F. Tarkmaa, Kiviõli SK				
23,9	H. Aumere, Kalev				
24,0	K. Pikker, Sakala				
24,1	G. Jõgi, Kalev				
24,2	V. Laats, ÜENÜTO				
24,3	E. Koort, Kalev				
24,3	K. Sallo, Kalev				
24,5	E. Äärma, ASK				

10-ne keskmine	23,22	23,34	23,52	23,26
20-ne keskmine	23,57	23,72	24,10	23,70
Alla 23,0	1	1	1	3
24,0	16	10	7	11
25,0	32	26	29	31

300 m:

36,7	G. Beckman, ASK
36,9	E. Kulmar, Kalev
37,0	E. Koort, Kalev
38,0	B. Risto, Kalev
38,8	A. Hirv, Kalev

Vähe harrastatav ala, mida vahete vahel joostakse peamiselt uue rekordi üritamiseks. Tänavu õnnestus G. Beckmanil lüüa üle V. Nesterovi nimel olnud Eesti rekord, parandades seda 0,1 sek. võrra.

Viie keskmine tagajärg on 37,48 eelmise aastaga 37,98 vastu.

400 m:

50,6	R. Toomsalu, Kalev
50,9	G. Beckman, ASK
51,2	E. Kulmar, Kalev
51,7	A. Hallik, ÜENÜTO
51,8	A. Raska, ASK
52,2	V. Laats, ÜENÜTO
53,0	E. Koort, Kalev
53,2	J. Feldman, ASK
53,6	J. Pilste, ASK
53,7	A. Jürilau, Kalev
54,0	V. Piho, ÜENÜTO
54,1	B. Risto, Kalev
54,2	H. Arvo, Sakala
54,2	A. Reile, Kalev
54,2	V. Sibul, ÜENÜTO
54,2	J. Peterson, ASK
54,4	H. Tarto, Puhkekodu
54,5	H. Goldberg, Pärnu Kalev

Eriliselt tuleb märkida, et R. Toomsalu ammuigastetult jooksis kord kaasa ka sellel distantsil. Tema 50,6 on meie oludes tubli tagajärg, pealegi kui see on saavutatud ilma vastava eritreeninguta. Toomsalust kiiremini on seda distantsi l. a. läbinud ainult V. Nesterov ja E. Kulmar. Neist esimene on nüüd sõeradadelt taandunud, teine aga leidnud endale sobivama distantsi 200 m näol.

Üllatas G. Beckman, kes kõigi aegade kohta neljanda eestlasena jooksis alla 51 sek. Kuid ka A. Raska 51,8 on kiiduväärt. Tulevikuks annab veerandmailerina lootusi E. Koort. Kas A. Hallik spetsialiseerub 400 m-ile või kõrgushüppele, see selgub edaspidi. Esialgu talle ei soovitata spetsialiseerumist jooksudele.

Hooaja suurimaid üllatusi — uus 70-m-meis odaviskes F. ISSAK

Ta siiski liigub, — võib ütelda arengu kohta 100 m-is. Ei taha ega taha küll võrsuda uusi sprintereid alla 11 sek., kuid üldine tase on mõne sajandiku sekundi võrra siiski lähenenud 11 sek. piirile. Aasta kümne parima sprinteri keskmiseks tagajärjeks on tänavu 11,11, mis ületab l. a. seatud rekordi 0,03 sek. võrra. Seejuures on tänavu esmakordselt 5 meest alla 11,2, kuigi 3 meest on 11,1 näidanud igauks ainult üks kord. Seejuures need kolm, kelleks on G. Beckman, G. Vuht ja F. Tarkmaa, pole niivõrd puhtakujulised sprinterid kui seda on neist tabelis tagapool seisvatel näitel J. Talmre ja K. Ivanov.

Uue sprinterilootusena on esile kerkinud K. Ivanov. Kas temast võrsub uus eestlane alla 11 sek., selle kohta ei tea midagi kindlat enustada ka meie kõige suurem 100 m spets R. Toomsalu. „Kõik sõltub mehest endast ja treeningutahetest,“ lausub Toomsalu.

Enda kohta lausub Toomsalu, et tänavu olevat tal kaugushüpe rikkunud sprintides paremate tagajärgede saavutamist. Ka on puudunud tal sprintides nii hea rahvusvaheline konkurents kui Londonis ja Pariisis kaugushüppes. Kõige selle tõttu on ta tänavu 100 m ainult kaks korda joosnud alla 11 sek. ja 200 m-is mitte väga lähedale küündinud isiklikule rekordile, mis l. a. püstitatuna on teatavasti 21,9.

Erinevalt paremusjärjestusele ülaltoodud tabelis võib kogu hooaja kohta pidada Eesti parimateks 100 m jooksjateks alljärgnevaid:

R. Toomsalu	10,7	10,8	11,0
E. Susi	11,1	11,1	11,3
K. Ivanov	11,2	11,2	11,3
J. Talmre	11,2	11,2	11,3

Keskmise taseme tõusu tõendavad alljärgnevad arvud:

Kuna R. Toomsalu jooksis 400 m ainult üks kord, jääb hooaja parima veerandmaileri au G. Beckmanile:

G. Beckman	50,9	51,3	51,4
E. Kulmar	51,2	51,4	51,4
A. Hallik	51,7	51,7	51,8

Kuigi tänavu on esmakordselt 5 meest alla 52 sek., pole keskmised tagajärjed paranenud:

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	52,19	52,15	52,41	52,46
20-ne keskmine	53,26	53,10	53,18	53,10
Alla 51,0	2	2	0	0
.. 52,0	5	4	3	2
.. 53,0	6	7	8	6
.. 54,0	10	13	15	18

800 m:

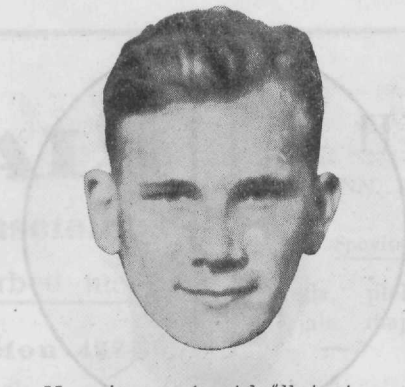
1.58,8	E. Prööm, TPAK
1.59,2	F. Tungal, ÜENÜTO
2.00,2	A. Jürlau, Kalev
2.00,7	R. Sams, ÜENÜTO
2.01,1	A. Völli, Rõngu Koit
2.01,1	E. Jakobson, ASK
2.01,9	J. Piliste, ASK
2.02,6	V. Palmberg, Kalev
2.03,8	A. Vaks, ÜENÜTO
2.04,5	H. Tarto, Puhkekodu
2.04,8	E. Hurt, ÜENÜTO
2.05,8	J. Koovik, Kalev
2.06,2	E. Veetõusme, Puhkekodu
2.06,4	E. Rätsep, Kalev
2.07,0	A. Kurg, Ahja SS
2.07,0	V. Ahven, ÜENÜTO
2.08,4	K. Laas, Võit.eja
2.08,6	R. Perman, ÜENÜTO
2.08,7	V. Reinvelt, Kalev
2.09,2	A. Rähn, Sakala
2.09,8	K. Tammiste, Läänela

Lainudaastasele vähikäigule järgnes niivõrd tubli tõus, et tänavune 800 m on Eesti kõigi aegade parim.

Hooaja alul oli distantsi peremeheks F. Tungal, kes tavaliselt on heas vormis just hooaja alates. Hiljem möödus temast E. Prööm, kelle nimele jäi hooaja rekord. Siis tõusis esiplaanile J. Piliste, kuid meistrivõistlustel lõi kõiki suurus noor E. Jakobson, tulles ise meistriks. Hooaja lõpul tõusis vormi veteran A. Jürlau, samuti R. Sams. Tulevikus lootustandvateks on kaks noort — E. Hurt ja H. Tarto.

Kuna E. Prööm 80 m on tänavu katnud ainult kaks korda (1,58,8 ja 2,01,8), jäi parima poolmaileri au F. Tungalale:

F. Tungal	1.59,2	2.00,9	2.01,4
A. Jürlau	2.00,2	2.01,0	2.01,0
R. Sams	2.00,7	2.01,2	2.01,9
A. Völli	2.01,1	2.02,0	2.02,2
E. Jakobson	2.01,1	2.02,6	2.02,8
J. Piliste	2.01,9	2.02,0	2.04,1

Hooaja suurimaid üllatusi — kuulitõukaja A. KREEK

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	2.01,39	2.03,73	2.02,90	2.01,85
20-ne keskmine	2.04,30	2.06,39	2.05,21	2.04,30
Alla 2.00,0	2	1	1	2
.. 2.05,0	11	6	9	10
.. 2.10,0	21	13	20	25

1000 m:

2.34,0	F. Tungal, ÜENÜTO
2.34,4	E. Prööm, TPAK
2.38,0	E. Jakobson, ASK
2.41,5	V. Palmberg, Kalev
2.41,5	E. Hurt, ÜENÜTO
2.42,1	J. Koovik, Kalev
2.42,2	H. Tarto, Puhkekodu
2.43,6	E. Veetõusme, Puhkekodu
2.44,4	A. Völli, Rõngu Koit
2.46,8	V. Ahven, ÜENÜTO
2.46,9	V. Reinvelt, Kalev
2.47,4	E. Rätsep, Kalev
2.47,5	E. Ülevain, Nõmme ÜENÜ

Seda distantsi on parimini joostud ainult 1934. a., millal keskmaades kõvasti duellisid A. Jürlau ja kadunud K. Fatal. Tänavu clnuksid siiski uued rekordid keskmistes tagajärgedes, kui distantsi joosnuks rohkemal arvul keskmaajooksu tuusasad. F. Tungal püstitas siiski uue Eesti rekordi.

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	2.40,85	2.42,64	2.42,53	2.40,8
20-ne keskmine	2.44,65	2.47,00	2.45,37	2.44,0
Alla 2.40,0	3	3	1	3
.. 2.45,0	9	9	10	12
.. 2.50,0	21	13	18	19

1500 m:

4.00,4	E. Prööm, TPAK
4.03,8	J. Piliste, ASK
4.04,8	R. Sams, ÜENÜTO
4.05,4	R. Uba, Kalev
4.08,0	O. Juhansoo, Pärnu Kalev
4.09,2	A. Jürlau, Kalev
4.11,8	E. Einman, Nõmme ÜENÜ
4.12,2	E. Jakobson, ASK
4.12,4	A. Völli, Rõngu Koit
4.12,4	F. Tungal, ÜENÜTO
4.14,1	A. Anier, Kalev
4.14,7	R. Lulla, ASK
4.16,2	R. Kalm, Sakala
4.17,2	E. Rätsep, Kalev
4.17,6	R. Resnis, Nõmme ÜENÜ
4.18,4	V. Reinvelt, Kalev
4.19,8	A. Ignatjev, Nõmme Kalju
4.20,7	A. Kraam, Harju malev
4.20,9	E. Venula, Harju malev
4.21,2	A. Tiiman, Sakala
4.21,8	V. Palmberg, Kalev
4.21,8	A. Vaks, ÜENÜTO
4.21,9	L. Kallaspoolik, Sakala
4.22,1	V. Pästlane, Valga SK
4.22,6	E. Veetõusme, Puhkekodu
4.23,0	J. Eliste, TPAK
4.23,5	E. Raid, Simuna ÜENÜ
4.23,6	J. Koovik, Kalev
4.24,1	H. Valgre, Kuressaare EHS
4.24,1	V. Pross, Läänela
4.24,2	H. Tarto, Puhkekodu
4.25,0	J. Antje, Järvapojad

E. Prööm sooritas võimsa stardi hooajale — purustas kolm korda järjest oma nimel seisnud Eesti rekordi, viies selle Eesti-Sooma maavõistlusele 4.00,4-le. Juba võis loota, et Prööm esimese eestlasena pääseb alla 4 min., kuid hooaja jätkudes Prööm'i vorm kehvenes ning järgnes kaotusi Pilistele ja teistele. Hooaja lõpul tõusis tublisse vormi ka R. Sams, kelle 1500 m näib rohkem sobivat kui suuremat treeningut nõudev 5000 m. Hooaja alul ähvardas üllatada R. Uba, kuid jalavigastus sundis mehe sõerajalt eemale.

Sagedane võistlemine viis 1500 m tagajärjed meie oludes päris heale tasemele. Nii 10-ne kui ka 20-ne keskmises püstitati uued rekordid — vastavalt 4.08,04 ja 4.13,06. Tuleb lisada, et tänavune 20-ne keskmine peagu võrdub 1933. a. 10-ne keskmisele!

Tänavu esmakordselt on kuus meest alla 4.10,0. Hooaja parimateks olid:

Kohale jõudnud suures valikus

inglise ülikonna-, palitu-uudismustreid

parimaist inglise vabrikuid.

Peale selle suurim valik kodumaa uudismustreist.

O.Ü. RIETURITE ÜHISKAUBAMAJA

Tallinn, S. Karja 19. Telef. 455-77.

Tartu, Aleksandri 5. Telef. 16-20.

E. Prööm	4.00,4	4.01,8	4.02,0	
J. Piliiste	4.03,8	4.04,6	4.05,2	
R. Uba	4.05,4	4.06,2	4.08,2	
R. Sams	4.04,8	4.10,0	4.12,8	
	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	4.08,04	4.09,79	4.11,08	4.11,12
20-ne keskmine	4.13,06	4.15,11	4.15,97	4.15,13
Alla 4.05,0	3	4	0	3
.. 4.10,0	6	5	4	3
.. 4.20,0	17	14	15	17
.. 4.25,0	31	22	19	27

3000 m:

8.46,4	E. Prööm, TPAK
8.58,2	R. Sams, ÜENÜTO
8.59,0	A. Anier, Kalev
9.05,0	A. Saar, Tartu Kalev
9.16,4	R. Lulla, ASK
9.24,4	E. Rätsep, Kalev
9.27,0	O. Juhansoo, Pärnu Kalev
9.28,0	E. Einman, Nõmme ÜENÜ

Tänavu on 3000 m olnud võistluste kavas võrdlemisi vähe, mistõttu tagajärgede keskmine tase on nelja viimase aasta kohta kõige nõrgem. Näiteks 10-ne keskmine on 9.16.22, mis ainult paari sekundi võrra parem l. a. 20-ne keskmise tagajärjest.

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	9.16,22	9.05,09	9.15,23	9.15,48
Alla 9.00,0	3	3	2	1
.. 9.05,0	3	6	3	2
.. 9.20,0	5	10	6	6
.. 9.30,0	8	14	13	16

5000 m:

15.30,6	E. Prööm, TPAK
15.36,9	A. Anier, Kalev
15.46,5	A. Saar, Tartu Kalev
15.59,4	R. Lulla, ASK
16.10,0	E. Einman, Nõmme ÜENÜ
16.11,8	R. Sams, ÜENÜTO
16.12,4	B. Kaare, Rõngu Koit
16.38,0	K. Kiili, Kalev

Londoni mängude võitja kaugushüppes — Ruudi TOOMSALU

16.39,0	V. Reinvelt, Kalev
16.42,7	O. Juhansoo, Pärnu Kalev
16.45,0	R. Resnis, ÜENÜTO
16.57,8	A. Külm, Sakala
16.58,0	V. Roots, tööliisspordiit
16.58,7	L. Kallaspoolik, Sakala
16.54,0	J. Tomula, Kavastu

Näib, et pikamaajooksudes puudub meil üldse kool, kuna puuduvad vastavad vilunud treenerid. Kuni ei tooda välismaalt õpetajaid, pole meil nii pea oodata pikamaajooksjate kaadri tekkimist.

A. Anier, kellele veel l. a. võis asetada mõningaid lootusi, suutis ligikaudu üksnes korrata oma varemaid tippmarke. E. Pröömi pikimaks harrastatavaks distantsiks on 5000 m, kuid näib, et lühemad distantsid sobivad talle rohkem.

Tänavusteks parimateks 5000 m jooksjateks olid:

E. Prööm	15.30,6	15.30,8	15.32,2	
A. Anier	15.36,9	15.37,6	15.38,2	
A. Saar	15.46,5	16.00,0	16.05,3	
R. Lulla	15.59,4	15.59,8	16.07,4	
	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	16.08,73	16.07,13	16.04,85	15.59,40
20-ne keskmine:	16.35,08	16.28,21	16.27,06	16.19,43
Alla 16.00,0	4	3	4	5
.. 16.30,0	7	9	10	11
.. 17.00,0	15	19	18	24

10.000 m:

32.55,6	A. Anier, Kalev
33.19,2	R. Lulla, ASK
35.35,8	K. Kiili, Kalev
35.41,0	K. Laas, Võitleja
35.55,2	E. Sepp, Ambla SR
36.00,2	A. Külm, Sakala
36.46,0	S. Pasti, Sakala
36.52,0	A. Rosenberg, Sakala
36.52,6	J. Amnesto, Tartu Kalev
37.02,0	O. Tiidov, Puhkekodu

Ainsaks, kuid väheülevaks lohutuseks on, et vähemalt üks mees suudab joosta distantsi alla 33 min.

Hooaja parimateks olid:				
A. Anier	32.55,6	33.11,6	33.51,5	
R. Lulla	33.19,2	33.25,5	34.13,4	
	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	35.41,96	34.50,41	—	34.25,8
Alla 33.00,0	1	1	1	0
.. 34.00,0	2	3	2	0
.. 35.00,0	2	6	4	9

Pooltunnijooks:

9117,55	A. Anier, Kalev
8946,20	R. Lulla, ASK
8147,25	J. Amnesto, Tartu Kalev

Tunnijooks:

16.065,70	K. Kiili, Kalev
15.110,70	O. Tiidov, Puhkekodu
15.053,60	A. Kleinsepp, ÜENÜTO

Kõhale jõudnud suur valik

ülikonna- ja päevasärgi-riideid uutes mustrites

Herman Rõivas'e

kodumaavabrikute riidekauplus

Tallinn, Estonia pst. 11, telefon 304-80

Müük suurel ja väikesel arvul!

Uus avatud M. KABAL'I

puusärgiäri ja matusetalitus

Pärjad, ristiid, matusetarbed jne.

Tallinn, Sakala 25, telefon 477-56

(Lembitu tänava nurgal)

110 m tõkkeid:

15,5	J. Talmre, Kalev
16,0	R. Toomsalu, Kalev
16,3	G. Beckman, ASK
16,9	H. Arvo, Sakala
17,0	A. Paluvere, Kalev
17,0	E. Lilienthal, Kalev
17,0	H. Veskila, ASK
17,2	L. Heimre, Nõmme ÜENÜ
17,1	H. Koik, Sakala
17,2	A. Hirv, Kalev

Lüig visalt areneb meil tõkkejooks, kuigi J. Talmre tänavu oma isikliku rekordi viis juba 15,5-le ja kuigi 10-ne keskmine on 1934. a. pärit rekordi kordamine. Tänavu on R. Toomsalu end ilmutanud ka tõkkejooksjana, kattes 110 m 16 sekundiga ja püstitades 200 m tõkkejooksus uue Eesti rekordi — 26,8.

Hooaja parimateks olid:

J. Talmre	15,5	15,7	15,7		
R. Toomsalu	16,0	16,0	16,6		
G. Beckman	16,3	16,5	16,5		
10-ne keskmine	1937	1936	1935	1934	
Alla	16,0	1	1	1	1
..	17,0	4	4	6	6
..	18,0	10	10	12	10

400 m tõkkeid:

58,7	G. Beckman, ASK
59,5	H. Arvo, Sakala
61,3	A. Hirv, Kalev
62,6	E. Männik, TPAK
63,4	E. Koort, Kalev
63,7	L. Helmre, Nõmme ÜENÜ

Kavas olnud ainult esivõistlustel ja kord Viljandis. Viie keskmine: tänavu — 61,1. 1936. a. — 60,92.

Kõrgushüpe:

1,92	A. Kuuse, ÜENÜTO
1,87	O. Kaldre, ÜENÜTO
1,85	H. Veskila, ASK
1,80	A. Hallik, ÜENÜTO
1,80	E. Järvesoo, ASK
1,78	F. Tarkmaa, Kiviõli SK
1,78	H. Koik, Sakala
1,78	E. Levikov, Harju malev
1,78	E. Pilliroog, ÜENÜTO
1,77	A. Landberg, Kalev
1,75	H. Kink, Tartu Kalev
1,75	F. Ernits, ASK
1,75	G. Kaim, Kalev
1,75	H. Tihkan, Nõmme ÜENÜ
1,75	J. Raid, ÜENÜTO
1,75	E. Poovits, Valga SK
1,75	Muikmaa, Tartu ÜENÜ
1,75	O. Jürimäe, ÜENÜTO
1,73	A. Kuulmata, Ambla SR
1,72	A. Mahlstein, Järvapojad
1,72	M. Karelson, Sakala

1,72 G. Gorschkov, Sakala

1,71 R. Saama, Petseri kaitseleit

Kõrgushüppes hakkab juba kujunema paras kaader. 10 esimese hulka pääsemiseks tuleb nüüd ületada mõned sentimeetrid üle 1,75 ja 20 hulka pääsemiseks võib kindel olla üksnes 1,75 ületamise puhul. Vastavalt sellele on paranenud ka mõlema keskmised tagajärjed, millistena 1,81,3 ja 1,77,9 on uteks rekordideks. Endised rekordid olid püsinud juba neli aastat — 1933. a. püstitatuna 1,80,9 ja 1,76,3.

Eesti kõigi aegade kolmandaks kõrgushüppajaks tõusis O. Kaldre, kes saavutas 1,87. Peale tema kerkisid uue 1,80-mehena tänavu esile H. Veskila ja A. Hallik, kuid enam üle 1,80 ei pääsenud G. Kalm ja E. Lamson. Seevastu on aga 1,80-meeste seljataga kohe 4—5 meest, kellel 1,80-st jäi puudu ainult paar sentimeetrit. Neist kui ka veelgi tagapool seisvatest võib juba järgmisel aastal oodata uusi 1,80-mehi.

A. Kuuse ületas tänavugi korduvalt 1,90, kuid ei pääsenud kõrgemale 1,92-st. Näib, et Kuusest ei saa enam loota meest, kes esimese cestlasena ületaks 2 m. Hooaja parimateks olid:

A. Kuuse	1,92	1,91	1,91	
H. Veskila	1,85	1,85	1,83	
O. Kaldre	1,87	1,83	1,82	
A. Hallik	1,80	1,80	1,80	
10-ne keskmine	1937	1936	1935	1934
20-ne keskmine	1,81,3	1,79,70	1,79,80	1,78,10
Üle 1,90	1	1	1	2
.. 1,85	3	3	2	2
.. 1,80	5	4	5	4
.. 1,75	18	11	12	8
.. 1,70	44	29	30	23

Kaugushüpe:

7,41,5	R. Toomsalu, Kalev
7,10,5	A. Raska, ASK
6,98	F. Tarkmaa, Kiviõli SK
6,90	H. Koik, Sakala
6,80	G. Vuht, Kalev
6,80	E. Lilienthal, Kalev
6,78	K. Ivanov, Kalev
6,68	V. Rähni, Järvapojad
6,65	H. Aumere, Kalev
6,65	J. Västriik, Sakala
6,61	E. Hindrikson, ASK
6,56	A. Kongas, Pärnu Kalev
6,56	Tammis, Harju malev
6,54	M. Haitov, Pärnu Kalev
6,51	A. Pällo, ÜENÜTO
6,51	A. Valdmaa, Järvapojad
6,51	A. Mahlstein, Järvapojad
6,50	N. Kalm, Kalev
6,50	O. Kaldre, ÜENÜTO

Üheksanda eestlasena „astus“ üle 7 m. A. Raska, kes hooaja lõpul näitas kõigil tema poolt harrastatavatel aladel järsku võimete tõusu. Suuremat tähelepanu vääris siiski R. Toomsalu uus rekord 7,41,5 millega ta tuli Londoni kergejõustikumängudel võitjaks. Kuid samavõrra kui kaks nimetatud näitassid edenemist, langeb eelmise aasta 7-m-meeste reast välja E. Tamm ja N. Küttis, kuna neljandal — F. Tarkmaal — jäi 7 meetrist ainult 2 sm puudu.

KAUBANDUSE

A/S. HÜPPLER JA KO.

TALLINN, TARTU MNT. 45. TELEF. 305-01

Soovitame suuremal ja väiksemal arvul:

rauda, plekki, igasugu tööriistu, ehitusmaterjale, majapidamis-, jahi- ja maalritarbed.

OSTAME:

vana rauda, malmi, plekki ja muid metalle.

Üldiselt jäid aga ülejäänute tänavused margid nõrgemaiks, mille tõttu tänavune kaugushüpe on kolme viimase aasta kohta nõrgim.

Hooaja parimateks olid:

R. Toomsalu	7,41,5	7,37	7,28,5	
A. Raska	7,10,5	6,94	6,89	
F. Tarkmaa	6,98	6,93	6,93	
G. Vuht	6,80	6,77	6,72	
H. Koik	6,90	6,66	6,60	
10-ne keskmine	1937	1936	1935	1934
20-ne keskmine	6,87,6	6,94,65	6,93,6	6,85,7
Üle 7,00	6,70,0	6,76,68	6,79,0	6,70,0
.. 6,75	2	4	4	1
.. 6,50	7	8	9	6
..	19	20	22	15

Kolmikhüpe:

14,33	A. Raska, ASK
14,12	E. Järvesoo, ASK
14,11	N. Kalm, Kalev
13,65	F. Tarkmaa, Kiviõli SK
13,48	O. Salum, Võru ÜENÜ
13,38	O. Kaldre, ÜENÜTO
13,19	E. Levikov, Harju malev
13,15	L. Sork, Suure-Jaami SS
13,12	A. Nurk, Jõhvi ÜENÜ
13,09	H. Veskila, ASK
13,09	A. Armi, Kalev
13,01	E. Kivine, Järvapojad
13,00	U. Polikarpus, Sakala

Võreldes eelmise aastaga näitas kolmikhüpe tugevat tagasimeinekut, kuid peale selle see on nõrgim nelja viimase aasta kohta.

A. Raska kuidagi veel päästab tänavust üldist taset, sest mees saavutas kahel korral üle 14,30. tõustes Eesti kõigi aegade teise kolmikhüppaja kohale.

Esimesed kolm meest ülaltoodud paremustabelis püüvad enam-vähem eelmise aasta vastava kolme tasemel, kuid ülejäänud tagajärjed jäävad tugevasti maha.

Hooaja parimad olid:

A. Raska	14,33	14,32	14,10	
N. Kalm	14,11	13,95	13,85	
E. Järvesoo	14,12	13,73	13,71,5	
10-ne keskmine	1937	1936	1935	1934
20-ne keskmine	13,56,2	13,90,3	13,68,0	13,68,2
Üle 14,00	13,24,5	13,49,9	13,29,7	13,32,0
.. 13,50	3	3	1	1
.. 13,00	4	9	6	8
..	13	14	13	15

Teivashüpe:

3,95	E. Äärma, ASK
3,90	R. Kiipsaar, ASK
3,80	K. Kask, ASK
3,70	H. Koik, Sakala
3,60	A. Adamson, Kalev
3,50	E. Sarapu, Kalev
3,50	J. Erna, Kalev
3,42	M. Karelson, Sakala
3,42	O. Stephan, Järvapojad
3,41	H. Vainet, Nõmme ÜENÜ
3,40	A. Jürisson, ÜENÜTO
3,40	E. Feldt, Kalev

- 3.40 E. Lamp, ASK
- 3.40 E. Viirmaa, Simuna ÜENÜ
- 3.30 H. Michelson, Tartu Kalev
- 3.30 O. Koppel, ÜENÜTO
- 3.30 E. Ajas, Valga SK
- 3.30 M. Nappa, Kiviõli SK
- 3.30 T. Õunap, Sakala
- 3.30 A. Keskküla, ÜENÜTO
- 3.30 E. Lilienthal, Kalev
- 3.30 E. Lehis, ÜENÜTO
- 3.30 A. Niitme, ASK

See ala näitas tänava suurt arengut. Kõige pealt püstitas E. Aärma uueks rekordiks 3.95, teiseks kerkis juure kaks meest üle 3.80 — R. Kiipsaar ja K. Kask, kellest esimene ületas koguni 3.90. Veel edasi võib märkida, et tänava esmakordselt tuli 10 esimese hulka pääsmiseks ületada vähemalt 1 sm üle 3.40 ja et 3.30 saavutanud arv tõusis üle 20.

Hooaja parimateks olid:

E. Aärma	3.95	3.93	3.92
R. Kiipsaar	3.90	3.85	3.80
K. Kask	3.80	3.72	3.60
H. Koik	3.70	3.70	3.70

Üldise tõusuga tõusid ka keskmised, mis on uuteks rekordideks, nagu nähtub allpool:

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	3.62,0	3.57,0	3.49,6	3.52,4
20-ne keskmine	3.48,0	3.42,0	3.35,8	3.38,7
Üle 3.90	2	1	0	0
.. 3.70	4	4	2	2
.. 3.50	7	6	6	7
.. 3.40	14	10	7	9
.. 3.30	23	17	12	15

Kuulitõuge:

- 15.90,5 A. Kreek, Kalev
- 15.80 A. Viiding, TPAK
- 14.39 E. Lilienthal, Kalev
- 14.38 T. Õunap, Sakala
- 14.34 A. Tuju, Kalev
- 14.05 R. Schmidt, ÜENÜTO
- 14.05 J. Suuk, TPAK
- 14.02 A. Michelson, Tartu Kalev
- 13.84 A. Tomberg, ÜENÜTO
- 13.80 P. Määrits, ASK
- 13.80 H. Kõerv, Sakala
- 13.79 O. Erikson, ASK
- 13.70 E. Tammela, ÜENÜTO
- 13.62 A. Mahlstein, Järvapojad
- 13.56 A. Lohk, ASK
- 13.53 P. Nõo, Valga SK
- 13.46 O. Pehka, Tartu suurt. div.
- 13.45 E. Maatee, Pärnu Kalev
- 13.44 O. Kirret, ASK
- 13.36 C. Stackelberg, Tartu VS
- 13.35 P. Puna, ÜENÜTO
- 13.30 E. Anderson, Tartu
- 13.26 K. Annamaa, TPAK
- 13.24 A. Lillo, Mädapea ÜENÜ
- 13.12 O. Salum, Võru ÜENÜ
- 13.10 P. Toomla, Kullamaa
- 13.05 R. Tammer, Viimsi ÜENÜ
- 13.01 H. Lääne, Rannu SS
- 13.00 E. Oltjer, Järvapojad

5,44 kg-lisega:

- 17.38 A. Kreek, Kalev

Kuulitõuge kahe käega:

- 28.02,5 (15.90,5) A. Kreek, Kalev
- 24.33 (13.84) A. Tomberg, ÜENÜTO
- 23.54 (13.40) T. Õunap, Sakala

Kõigist aladest suurim tõus valitses kuulitõukes. Kui varem oli rekordiks, et 19 meest hooaja vältel on tõuganud üle 13 m, siis tänava oli sääraseid mehi koguni 29! Setõttu tõusis 20-ne keskmine tagajärjekordselt üle 14 m. Kuid veel kohutavam oli, et 10-ne keskmine tõusis koguni 14½ m piiri ligilähedussel. Tänavu 8 meest üle 14 m, neist kaks 16 m piiri lähedal, — see on kõigi aegade rekord, kuigi tänava pole 16-m-meest.

Eriti tuleb välja tõsta A. Kreeki. Huvitav on jälgida, kuidas selle mehe tippmargid on aast-aastalt paranenud hüppeliselt: 1934 — 13,60, 1935 — 14,42, 1936 — 15,21 ja tänava 15,90,5!

Vastavalt senisele arengule peaks arvama, et 1938. a. tõukab Kreek koguni 16½ m. Tubli oli tänava ka A. Viiding, kes isikliku rekordi lähedaselt saavutas 15,80. Kuid ilma nimetatud kahe meie parimata oleks tänavane 10-ne parima keskmine ainult 2,7 sm võrra parem l. a. 10-ne keskmisest. See näitab, et tugev on ka Kreegi ja Viidingu seljatagune kaader.

Tänavu uute eestlastena üle 14 m saavutanutest tundus veidi stabiilsemana üksnes A. Tuju, kuna T. Õunapa ja A. Michelsoni ainult ühel võistlusel üle 14 m tagajärjega tundus harukordse õnnestumisena. Tänavusteks parimateks olid:

A. Kreek	15.90,5	15.78	15.76
A. Viiding	15.80	15.60	15.36
A. Tuju	14.34	14.31	14.00
E. Lilienthal	14.39	14.12	14.01
T. Õunap	14.38	13.90	13.87

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	14.45,8	14.07,3	14.24,2	14.10,7
20-ne keskmine	14.01,4	13.54,5	13.73,4	13.65,6
Üle 16.00	0	1	1	0
.. 15.00	2	2	1	1
.. 14.00	8	3	7	4
.. 13.50	16	8	11	11
.. 13.00	29	15	15	19

Kettahäide:

- 47.84 O. Erikson, ASK
- 46.53 P. Määrits, ASK
- 43.46 K. Kask, ASK
- 43.44 E. Lilienthal, Kalev
- 42.95 J. Kihuoja, Sakala
- 42.90 H. Kõerv, Sakala
- 42.75,5 A. Kreek, Kalev
- 42.14 A. Tomberg, ÜENÜTO
- 42.03 G. Sule, ASK
- 41.90 A. Viiding, TPAK
- 41.76 E. Maatee, Pärnu Kalev
- 41.42,5 J. Türkson, Rápina Olümpia
- 41.41 R. Ivask, Tartu Kalev
- 41.40 K. Annamaa, TPAK
- 41.33 O. Aaving, Torma ÜENÜ
- 41.30 T. Õunap, Sakala
- 40.62 K. Aid, Valga SK
- 40.57 P. Nõo, Valga SK
- 40.37 J. Erna, Kalev
- 40.35 A. Niitme, ASK

Tagajärgede tõus on avaldunud peamiselt kahekümne parima keskmise suhtes, mis uue rekordina on 42.32,4. Kümne keskmine on küll parem l. a. vastavast, kuid nõrgem 1935. ja 1934. a. omadest, mis seni on meie parimateks kettahäide aastateks.

O. Erikson püstitas küll uueks Eesti rekordiks 47.84, temale sekundeeris hästi ka P. Määrits (46.53), kuid järgmised mehed on 3 ja rohkem meetrit nõrgemad, kuigi üle 40 m saavutanute arv on tänava esmakordselt 20. Parimate tabelisse pole võetud E. Lilienthali 44.50 ja A. Niitme 41.05, mille saavutamist ei olnud võimalik kontrollida.

Hooaja parimateks olid:			
O. Erikson	47.84	47.06	46.58
P. Määrits	46.53	46.22	45.72
E. Lilienthal	43.44	42.87	42.53
H. Kõerv	42.90	42.75	42.53
K. Kask	43.46	41.70	41.18
A. Tomberg	42.14	41.81	41.76
J. Kihuoja	42.95	41.48	41.18

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	43.59,5	42.95,1	43.75,7	43.86,2
20-ne keskmine	42.32,4	40.91,0	41.68,2	42.04,5
Üle 45.00	2	2	3	3
.. 42.00	9	5	8	9
.. 40.00	20	9	12	16

Odavise:

- 73.31 G. Sule, ASK
- 70.56 F. Issak, ASK
- 67.15 A. Mägi, ASK
- 59.57 V. Uiho ÜENÜTO
- 58.65 H. Vainet, Nõmme ÜENÜ
- 58.60 E. Vernik, Ambla SR
- 58.00 J. Meimer, Pärnu Kalev
- 57.01 J. Hallik, Pärnu PAK
- 56.55 A. Romeldi, Harju malev
- 56.80 T. Õunap, Sakala
- 55.50 Terasmaa, Harju malev

- 55.50 Hoog, Valga SK
- 55.42 E. Räätsak, Sakala
- 55.24 E. Kruss, Võru ÜENÜ
- 55.18 H. Puistama, Pärnu Kalev
- 54.75 R. Kiipsaar, ASK
- 54.71 Raag, Pärnu Kalev
- 54.20 Sams, Valga SK
- 54.04 H. Viljapuu, Jõhvi ÜENÜ
- 54.02 J. Mustkivi, ÜENÜTO

Tänu peamiselt G. Sule ja F. Issaku üle-70-m visetele on tänavad 10-ne ja 20-ne keskmised uuteks rekordideks, kuigi üle 60 m saavutanud mõeldud hooajal oli peale kahe nimetatud ainult veel üks — A. Mägi. Võrdluseks olgu toodud, et Lätis on tänava vähemalt pool tosinat odameest üle 60 m. Järelepeetundub meil nõrgana, sest peale H. Vaineti ei saa momendil rohkemale arvule meestele asetada lootusi lähemas tulevikus uute 60-m-meestena.

Kuna odaviskajad tavaliselt küpsevad alles pikema aja vältel, siis kipub erandiks olema F. Issak. 1935. a. ei küündinud ta veel üle 60 m. 1936. a. viskas aga 65.56 ja tänava ületas juba 70 m. G. Sule sai hakkama koguni uue rekordiga — 73.31, kuigi mõnel poolt helistati mehele juba matsekelli odaviskajana.

Hooaja parimateks odaviskajateks olid:			
G. Sule	73.31	72.72	71.59
F. Issak	70.56	70.48	70.26
A. Mägi	67.15	65.63	61.68
H. Vainet	58.65	58.35	58.04
V. Uiho	59.57	58.26	55.93

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	61.57,0	61.30,9	60.39,0	60.95,2
20-ne keskmine	58.21,3	57.40,1	57.77,7	58.00,0
Üle 70.00	2	0	0	1
.. 65.00	3	3	1	1
.. 60.00	3	5	4	3
.. 55.00	15	10	15	15
.. 53.00	22	16	20	24

Vasaraheide:

- 48.13 K. Annamaa, TPAK
- 39.28 K. Sule, ASK
- 31.74 K. Ratnik, Tartu Kalev
- 31.69 O. Kirret, ASK
- 31.43 J. Vernik, Valga SK
- 30.95 H. Holland, Sakala
- 30.37 E. Lilienthal, Kalev

5,44 kg-lisega:

33.01 F. Tarkmaa, Kiviõli SK

Pärast kolme aastat on esmakordne, et K. Annamaa tänava ei küündinud üle 50 m. Kuid ta võistles ka võrdlemise vähe. Vaatamata sellele on 10-ne keskmine l. a. omast siiski parem. K. Annamaa kolm parimat tagajärge olid: 48.13—46.86—46.35. Meie teine parim vasaramees K. Sule heitis kahel korral võrdlemise lähedale 40 m piirile: 39.28 ja 39.22.

	1937	1936	1935	1934
10-ne keskmine	32.22,7	30.25,0	32.48,1	—
Üle 50.00	0	1	1	1
.. 30.00	7	3	7	2

Raskusheide:

- 17.50 K. Annamaa, TPAK
- 17.31 O. Linnaste, Pärnu PAK
- 16.19 A. Teearu, TPAK
- 14.55 E. Põntson, Tervis
- 14.45 J. Laos, Tervis.

Pärast paariaastast vähjakäiku tänava kõigi aegade kohta esmakordselt on kaks meest üle 17 m. misjuures palju ei puudunud uuest Eesti rekordist. Üldiselt siiski niivõrd väheharrastatav ala, et ei saa tuua kümnetki tulemust.

Võrdluseks eelmiste aastatega on tuua:	1937	1936	1935	1934
Üle 17.00	2	0	1	1
.. 16.00	3	1	1	2
.. 15.00	3	1	5	5
.. 14.00	5	2	5	6

Kümnevõistlus:

- 6049 E. Lilienthal, Kalev
  - 5878 T. Õunap, Sakala
- Sel alal ei sirgu meil uusi talente, kes võiksid hävitada A. Kolmepere rekordi. Tänavuse meistri E. Lilienthali saavutusega võib siiski olla rahul. T. Õunap ületas oma lüüdaastase tipp-saavutuse ainult 1 punkti võrra.

Lugu kahest

Mitmevõistlus on kannatuse kool

Peagu täielises varjusurmas on meil ala, mis üldkehakultuuri mõistes väärib vast kõige suuremat hindamist. Selleks on kergejõustikus mitmevõistlus. Oma igakülgsed kehaharjutustega suudab ta inimest kõige rohkem lähendada sellele, milline peaks olema kehalisest lähtekohast ideaalselt arenenud inimtüüp.

Kõigi viimaste aastate vältel on Eestis korraldatud niivõrd vähe kümne- ja viievõistlusi, et nende loetlemiseks piisab peagu ainult kahe käe sõrmedest. Kuid etteheiteid ei saa teha vähesele võistluste korraldamisele, sest pole ju neid, kellele võistlusi korraldada. Meil pole praegu ühtki kergejõustiklast, kes oleks oma erialaks valinud näiteks kümnevõistluse. Võib-olla pole selleks olemas ka vastavaid spordistüüpe.

Aleksander Kolmpere, meie esimene kümnevõistleja, kes üldse esimese kergejõustiklasena viis Eesti nime maailmaklassi, kirjutab oma „Kergejõustiku õpperaamatu“ äsjailmunud teises trükiis, et mitmevõistlus on n.ü. kannatuse kool. Tubliks mitmevõistlejaks arenetakse alles aastatega, pärast ettevaatlikku ja süstemaatilist treeningut. Pole koguni soovitatav liig noorelt siirduda mitmevõistluse eritreeningule.

Endine kümnevõistluse-maailmarekordimees H. H. Sievert kirjutab, et kümnevõistluse valigu oma erialaks see, kes endas tunneb selleks sisemist kutset. Vägisi ei saa teha kellestki head kümnevõistlejat, kuigi mees võib omada väga häid kehalisi eeldusi ja kuigi ta kas või kõigil kümnevõistluse aladel näitaks hiilgavaid tulemusi. Kuid on suur vahe, kas kõik alad sooritada ainult kahe päeva vältel või suurte vahedega. Kümnevõistleja peab omama mitmekordselt suuremat rõõmu ja tahet kui üksikaladel võistleja. Kujutage endile, et kümnevõistluses on võistleja juba kuus, seitse või koguni üheksa ala hästi sooritanud, kuid ta ei tohi siiski veel muutuda lõdvaks, vedelaks, sest ebaõnnestumine kümnenal, s. o. viimasel alal võib rikkuda kogu tagajärje.

Ülaltoodust on näha, et kümne- või mitmevõistluseks on vaja erilist tüüpi sportlast, kes suudaks ületada kõik mitmevõistluse harrastamisega seoses olevad raskused. Kümnevõistluses võib hooaja vältel võistelda ainult 2–3 korda, sest see ala on niivõrd kurnav ja ühtlasi nii palju treeningut nõudev.

Eestis on momendil parimaks kümnevõistlejaks E. Lilienthal, kes uue punktitablei alusel saavutas tänava esivõistlustel üle 6000 punkti, täpsemalt — 6049 punkti. Kuid Lilienthal pole sooritanud kümnevõistluse eritreeningut, vaid saavutanud ülaltoodud punktide arvu peamiselt oma suurte füüsiliste võimete-ga. Teiseks parimaks on viljandlane Toivo Öunap. Temal, kui praegu nooremal, on rohkem eeldusi tahtmise korral ületada A. Kolmpere rekordi. Kuid selleks peab ta asuma innukalt kümnevõistluse treeningule ja, eelkõige, tundma endas selleks sisemist kutset. Ei piisa üksnes sellest, et Öunap üksikaladel võib näidata häid tagajärge, kui ta kümnevõistluses ei küüni nende lähedale. Ainult vastava treeninguga suudab ta küü-nida selleni.

A. Kolmpere nimel olev Eesti kümnevõistluse-rekord on seni ametlikult ikka veel 7485,61 punkti, nagu võib näha kõige värskest kehakultuuri aastaraama-

tust. Seega pole veel vaevaks võetud punkte ümber arvutada uue punktide-tablei järgi. Teeme seda siin-kohal:

100 m	11,8	640
kaugus	6,59	698
kuul	12,94	710
kõrgus	1,75	727
400 m	55,0	626
110 m tõkk.	17,0	651
ketas	39,64	701
teivas	3,40	652
oda	62,20	828
1500 m	5,10,4	358

Kokku 6591

Seega on Eesti rekord uue tabeli alusel 6591 punkti. Võrdluseks olgu toodud, et vastav maailma-rekord, Glen Morrise nimel, on täpselt 7900 punkti. Niivõrd palju on maailm edasi arenenud, sest Kolmpere rekord oli ju omal ajal ka maailmarekordiks.

A. Kolmpere ise tähendab, et ta katkestas liig vara tegevsporimise, enne kui jõudis oma elu parimasse vormi. Pealeselle olid temaaegsed võistlus-tingimused halvemad. Et Kolmpere võinuks saavu-tada tunduvalt parema rekordi, selle tõenduseks on ta tippsaavutused. Viimaste järgi oleks punktide kogu-summa järgmine:

100 m	11,3	760
kaugus	7,34	897
kuul	13,97	813
kõrgus	1,86	859
400 m	52,2	755
110 m tõkk.	16,1	762
ketas	43,83	829
teivas	3,50	692
oda	63,60	857
1500 m	4,38,2	557

Kokku 7781

See kogusumma on väga lähedane koguni G. Morrise maailmarekordile. Muidugi tuleb arvestada, et kümnevõistluse sees kahaneb kogusummast vähe-

Valmisriiete äri

Peeter Põder

Tallinn, Kullasepa tän. 16, tel. 429-31

Soovitab ladudest igasuguseid hooaja valmis naiste ja meeste üleriideid; ka tellimiste vastuvõtmine.

Hinnad soodsad.

Järeilmaks võimalik.

malt see osa, mis üle 7000 punkti. Kuid Kolmpere võinuks oma tippsaavutusi tõsta, kui ta ruttu poleks taandunud väljalt ja rajalt. Kolmpere ise peab oma maailmarekordi ainult poolikuks.

Oleme toonud Kolmpere tegeliku maailmarekordi, samuti unistatava maailmarekordi, täienduseks toome rekordi, mida Kolmpere võiks saavutada veel tänapäeval. Ta usub, et mõneajalise treeningu järele võiks ta praegugi olla Eesti parim kümnevõistleja. Ta ei pea kuigi võimatuks saavutada üle 6000 punkti, seda järgmiste üksiksaavutuste puhul:

100 m	12,5	499
kaugus	6,50	676
kuul	12,50	668
kõrgus	1,70	671
400 m	58,0	511
ketas	40,00	711
110 m tõkk.	17,5	597
teivas	3,50	692
oda	60,00	782
1500 m	5.20,0	310

Kokku 6117

Kui ülal oli kaudselt avaldatud kahetsust selle üle, et A. Kolmpere liig vara katkestas karjääri aktiivsportlasena, siis samasugust kahetsust tuleb avaldada ka ühe teise mitmevõistleja kohta. Selleks on praegune riiklik kergejõustiku-õpetaja Edgar Tamm. Kuigi tema kohta pole mingisugust võistluskeeldu, pole mees instrueerimistöö kõrval mahti leidnud võistlemiseks. Kuid treeningtulemuste järgi võib arvata, et E. Tamm on praegu oma elu parimas vormis. Kehtast on ta treeningul järjekindlalt heitnud 42—43 m! Ka kaugushüppes on ta stabiilne 7-m-meis.

Viievõistluses, milles E. Tamme nimel on mitteametlik Eesti rekord (saavutatud SELL-i olümpial), võiks E. Tamm näidata järgmisi tulemusi:

O.Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47, TEL. 442-22

KÕIK

SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega

200 m	23,5	700
oda	61,00	802
kaugus	7,30	885
ketas	42,00	772
1500 m	4,30,0	621

Kokku 3780

See oleks hiilgav tulemus, kui tuua võrdluseks, et Eesti senine rekord vana punktide-tabeli alusel, mis annab rohkem punkte, on ainult 3648,515 punkti (J. Meimeri nimel). Maailmarekord on üle 4200 punkti.

Võib olla järgmisel aastal E. Tamm stardib uuesti. Kergejõustikuliidule võiks aga soovitada, et esivõistluste kava täiendataks viievõistlusega. Siis vast kerkib juure uusi mitmevõistlejaid.

Kohale jõudnud oodatud

värsket bensiinisaadetis:

Autobensiin

(põlevkivibensiini ja kerge välisbensiini segu)

30 senti
liiter

Is. välisbensiin

(erikaal 15° C juures 0,717)

32 senti
liiter

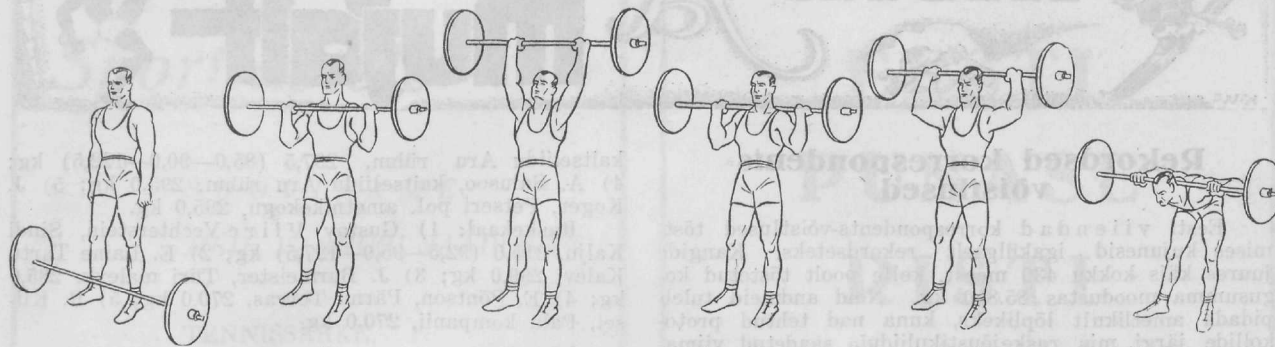
Müügil automaatides Tallinnas: Aia ja Vana Viru tän. nurgal, Koidula ja Köleri tänava nurgal ja meie õilila osas aadamas.

A.-s. ESIMENE EESTI PÕLEVKIVITÖÖSTUS

end. Riigi Põlevkivitööstus. Juhatus ja müügibüroo: Tallinn, Valli 4-3, telefon 450-85

Kangivõimlemine

Alfred Mäll, tõsteõpetaja

Joon. 1.

Joon. 2.

Joon. 3.

Joon. 4.

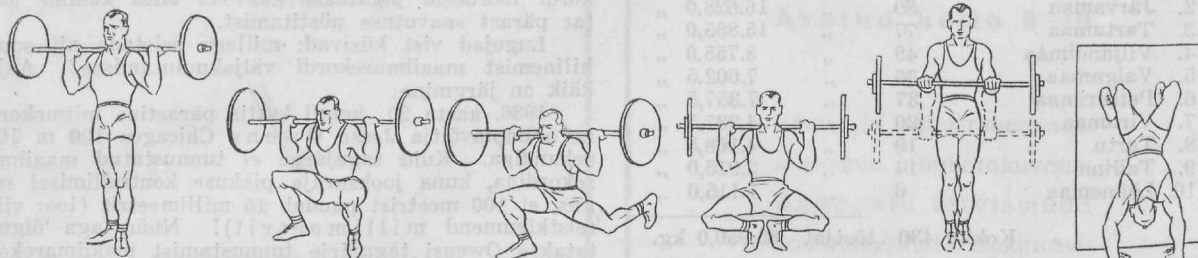
Joon. 5.

Joon. 6.

Joon. 1—5 on näidatud erilise surumise harjutus. Algeisak (Joon. 1) on sama, mis võistlustel. Järgnevalt rebitakse kang rinnale (Joon. 2) ja surutakse üles — väljasirutatud kätele (Joon. 3). Järgnevalt lastakse kang kukla taha (Joon. 4), et teda

siis uuesti suruda väljasirutatud kätele. Seda harjutust sooritada 3—6 korda vahelduvate raskustega. Raskuste maksimum olgu selle lähedal, mida suudetakse ajada kukla taha. Tavaliselt alustatakse surumise algraskusega.

Joon. 6. Kang on kaela taga, kere painutatud ette nii sügavale kui saab. Jalad püüvad põlvist sirutatuina ja on laiaili. Järgnevalt tõustakse püstiseisu, et siis uuesti ette kummarduda. Harjutusi sooritada vahelduvate raskustega 4—10 korda.

Joon. 7.

Joon. 8.

Joon. 9.

Joon. 10.

Joon. 11.

Joon. 12.

Joon. 7 ja 8 näidatud harjutusel võetakse kang kaela taha. Algeisakuks (Joon. 7) on püstiseisak, jalad koos. Järgneva hüppega nihutatakse jalad laiaili ja võetakse n-ü. allaiste seisak (Joon. 8). Uue hüppega tõustakse püsti ja võetakse sama seisak, mis Joon. 7. Harjutust sooritada vahelduvate raskustega 4—10 korda.

Joon. 9. Põhilaadilt sama harjutus nagu eelmine. Erinevus on selles, et pärast algeisakut, mis näi-

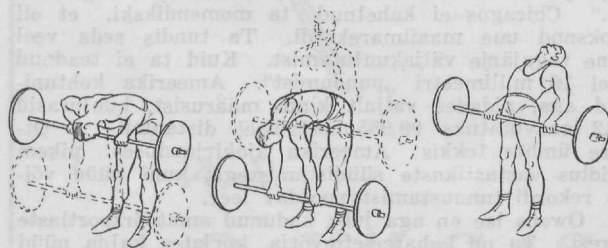
datud Joon. 7, tehakse käärhüpe jalgade vahetusega ette ja taha. Uue hüppega tõustakse püsti. Harjutust sooritada vahelduvate raskustega 4—10 korda.

Joon. 10. Eelmisele kahele sarnanev harjutus. Pärast algeisakut (Joon. 7) laskutakse kükk-asendisse (jalad koos), et siis uuesti püsti tõusta. Harjutust sooritada vahelduvate raskustega kuni 10—12 korda.

Joon. 11. Algeisakuks on jalad

koos, kang rippuvatel kätel. Paigal olles tõstetakse kang rinnale ja lastakse see uuesti alla. Harjutust sooritada 3—16 korda järjest juurepandavate raskustega.

Joon. 12. Kästel seisak, jalad vastu seina. Järgnevalt laskutakse kätel põranda juure, et siis kere uuesti üles suruda. Harjutust sooritada igal ajal, kui mahti leitakse, ja igakord 3—12 korda. Eriti tugevdab see harjutus surumist.

Joon. 13.

Joon. 14.

Joon. 15.

Joon. 13. Kere on ette painutatud horisontaalsesse asendisse, ja kang tõmmatud vastu rinda. Järgnevalt lastakse kang põrandale, et teda siis uuesti rinnale tõmmata, misjuures kehaseisak püsib horisontaalses asendis. Harjutust sooritada surumise algraskusega 3—16 korda.

Joon. 14. Kang on rippuvatel kädel, kere painutatud ette. Seljatoimbeega tõmmatakse kere püstiseisakusse, misjuures kang tuleb jälle rippuvatel kädel. Harjutust sooritada järjest juurepandavate raskustega, alustades kahega tõukamise algraskusest. Harjutuste arv iga kord

soovi kohaselt, kuid mitte üle 3—4 korra.

Joon. 15. Kang rebitakse põrandalt kere kallutamise taha, misjuures kang on kõverdatud kädel. Harjutust võib sooritada üle maksimumi raskustega, igakord 3 korda, à 3 korda.

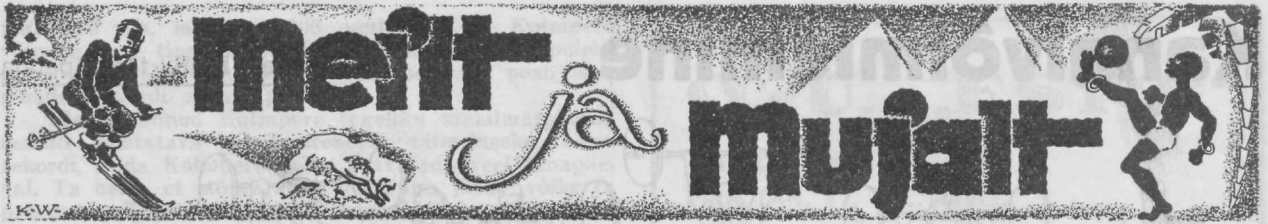
Parikas
TALLINN

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: KL. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

Rekordsed korrespondents-voistlused

Eesti viiendad korrespondents-voistlused tõstmises kujunesid igakülgset rekordseteks. Kangide juures käis kokku 430 meest, kelle poolt tõstetud kogusumma moodustas 85.950 kg. Neid andmeid tuleb pidada ametlikult lõplikeks, kuna nad tehtud protokollide järgi, mis raskejõustikuliidule saadetud viimaseks määratud tähtjaks. Tegelikult käis mati juures veelgi rohkem mehi.

430 meest ja 85.950 kg näitab, kui suur tagajärg on olnud tõsteopetaja propaganda- ja instrueerimisreisidel. Tõstjate pere kui ka selle võimed üha kasvavad. Jäeb üksnes loota, et sellest suurest perest võrsuks ka uusi suurtõstjaid.

Maakondade paremusjärjestus kujunes järgmiseks:

1. Pärnumaa	83	tõstjat	17.216,0 kg
2. Järvamaa	89	"	16.628,0 "
3. Tartumaa	77	"	15.855,0 "
4. Viljandimaa	49	"	8.755,0 "
5. Valgamaa	36	"	7.602,5 "
6. Petserimaa	37	"	7.357,5 "
7. Virumaa	20	"	4.337,5 "
8. Tartu	19	"	4.168,5 "
9. Tallinn	14	"	2.915,0 "
10. Läänemaa	6	"	1.115,0 "

Kokku 430 tõstjat 85.950,0 kg.

Pärnumaa tuli korrespondents-voistluste võitjaks teisekordselt, lüües kolmekordset võitjat Tartumaad paraja vahega. Üllatuseks oli Järvamaa platseerumine teiseks. Kurva faktina peab märkima, et Tallinna külje all asetsev Harjumaa pole suutnud kangi juure meelitada ühtki tõstjat! Milles peitub viga?

Organisatsioonidest oli edukaimaks Sindi Kalju, keda esindas 47 võistlejat 9.566,5 kg-ga. Edasi oli parimaks Petseri ÜENÜ 37 tõstja ja 7.357,5 kg-ga, kuna kolmandaks tuli Türi malevkond 32 tõstja ja 6.407,5 kg-ga.

Üle 300 kg tõstis seekord neli meest, kuid paljud on sellele piirile lähedased.

Vieks parimaks igas kaalus olid järgmised:

Sulgkaal: Hans Saal, Sindi Kalju, 265,0 (80,0—80,0—105,0); 2) A. Suigusaar, kaitseliidu Aru rühm 247,5 kg; 3) R. Laas, Pärnu Tervis, 247,5 kg; 4) A. Kask, Sindi Kalju 240,0 kg; 5) F. Veermann, W. S. Sport, 232,5 kg.

Kergekaal: 1. Peeter Mürk, Tall. Kalev, 295,0 (80,0—95,0—120,0) kg; 2) V. Siirak, Puka Tuletõrjeühing, 272,5 kg; 3) A. Kliimik, Kohtla-Järve Võimula, 270,0 kg; 4) G. Murikse, Paide malevk. Roosna-Alliku rühm 270,0 kg; 5) M. Ilbak, Mõisaküla Ülo, 267,5 kg.

Keskkaal: Rudolf Laane, Türi malevk., 325,0 (97,5—97,5—130,0) kg; 2) August Jürgenson, kaitseliidu Aru rühm, 297,5 (80,0—92,5—125,0) kg; 3) H. Maidlas, Pärnu Tervas, 287,5 (85,0—85,0—117,5) kg; 4) E. Tamm, Sindi Kalju, 272,5 kg; 5) L. Lomp, Tall. Kalev, 270,0 kg.

Poolraskekaal: 1) Leonhard Kukk, Tartu malev, 332,5 (95,0—100,0—137,5) kg; 2) V. Tamm, Tartu malev, 305,0 (87,5—92,5—125,0) kg; 3) E. Jürgenson,

kaitseliidu Aru rühm, 297,5 (85,0—90,0—122,5) kg; 4) A. Salusoo, kaitseliidu Aru rühm, 295,0 kg; 5) J. Koger, Petseri pol. ametnikekogu, 295,0 kg.

Raskekaal: 1) Gustav Viire-Vechterstein, Sindi Kalju, 315,0 (92,5—95,0—127,5) kg; 2) E. Laine Tartu Kalev, 290,0 kg; 3) J. Burmeister, Türi malevk. 285,0 kg; 4) E. Põntson, Pärnu Tervas, 270,0 kg; 5) R. Küsel, Pala kompanii, 270,0 kg.

Maailmarekordiks nüüd 10,2

Nii kuulsusetult pole sündinud ükski maailmarekord kui see, millest nüüd traaditakse Ameerikast. Maailmarekordiks kuulutatakse tagajärg, mis saavutatud juba poolteist aastat tagasi. Ütelge veel, et Ameerika on Ameerika. Kuid kui ta on igasuguste võimaluste maa, siis ei tule imestada, et maailmarekordi loorberid jagatakse kas või alles kümme aastat pärast saavutuse püstitamist.

Lugejad vist küsivad: millega seletada nii suurt hilinemist maailmarekordi väljakuulutamises? Asjakäik on järgmine:

1936. aasta 20. juunil kattis pärastine mitmekordne olümpiavõitja Jesse Owens Chicagos 100 m 10,2 sekundiga. Kuid tagajärge ei tunnustatud maailmarekordina, kuna jooksuraja pikkuse kontrollimisel selgus, et 100 meetrist puudub 15 millimeetrit (loe: viisteistkümmend millimeetrit)! Nüüd aga õigustatakse Owens tagajärje tunnustamist maailmarekordiks sellega, et eksida võis mõõdurihm. Võistluspäeval valitses Chicagos suur kuumus, mille tõttu võis olla võimalik, et teraslint oli veninud pikemaks. Teiseks ei toimetatud mõõtmist kohe pärast tagajärje saavutamist, vaid alles pärast rida teisi jookse.

Need, kes näinud Jesse Owens, kindlasti ei kahtle, et see neegerjooksja võis Chicagos tõepoolest joosta 100 m 10,2 sekundiga, pealegi kui on teada, et Chicagos ei soodustanud jooksjat ka väiksem seljatuule il, mis 4—5 korral takistanud 10,2 tunnustamist. Kaks kuud hiljem pärast Chicago starti Berliini olümpiaakülas oli lehemeestel juttu Jesse Owensiga Chicago-10,2 teemal. Siis Owens lausus järgmist: „Säärane jooksja nagu mina tunneb ise, millal ta on üle astunud 10,3 piiri. Ja ma olen kindel, et Chicagos tegin seda.“ Chicagos ei kahelnud ta momendiksiki, et oli jooksnud uue maailmarekordi. Ta tundis seda veel enne tagajärje väljakuulutamist. Kuid ta ei teadnud veel 15 millimeetri „puudumist“. Ameerika kohtunikud aga, pidades valjult kinni määrusist, kuulutasid 10,2 saavutatuks 99,985-meetrilisel distantsil... Otuse ümber tekkis Ameerika ajakirjanduses pikem vaidlus vastastikuste süüdistamistega, kuni nüüd võitis rekordi tunnustamist pooldav leer.

Owens ise on aga juba kadunud amatöörspordlaste perest. Ta on kabaree-ettevõtja, korjates kulda nüüd nii. New Yorgis olevat ta lehemeestele avaldanud, et ei kavatsevat enam üldse tulla sõeraajale. Ameerika on kaotanud ühe oma suurima atleedi, kes toonud palju kuulsust tähelepule. Nagu tänutähena tagantjärele tunnustati nüüd Owens poolt poolteist aastat varem joostud maailmarekord. Pole kahtlust, et rahvusvaheline liit kinnitab USA liidu ettepaneku. Sellega on 100 m maailmarekordiks nüüd 10,2, kuna järgmiseks astmeks on saavutada 10,1...

Sportlastele

S O O V I T A M E
MEIE VABRIKU SAADUSIST:

TENNISÄRKE,
SPORDI- JA VÕIMLEMIS-
TRIKOOSID,
UJUMISKOSTÜÜME,
SPORDISOKKE J. N. E.

ÜHTLASI VALMISTAME:

MOODSAID KLEIDIRIIDEID,
PARIMAD EESTI COTTON-
SUKKI, SUURES VALIKUS
PITSE, PAELU J. N. E.

A.-S.

O. KILGAS
VABRIK TALLINNAS

EESTI PUNASE RISTI

MASSEERIMISE ASUTIS

Telefon 429-67

Avatud kella 8–19

Käsi- ja elektrimassaaž,
diatermia, neljarakuvann,
Haapsalu tervismuda
kombineeritud elektriravi-
ga: tervisvõimlemine

KÕRGUSPÄIKE

AMBULATOORIUM

Tallinn, Niiguliste 12
Telefon 431-60

Vastuvõtt homm. kl. 10–14
ja 5–1/28 õht. kõigil eri-
aladel

Tasu esimese visiidi eest
60 senti, korduvate visii-
tide eest 30 senti

«POLARIS»

Eesti Kinnitus-A.-S.

Võtab vastu järgmisi

kinnitusi:

tule-, murdvarguse-,

veo-, väärtsaadete-,

kasko- (laevakerede)

ja klaasikinnitusi

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad

Kr. 100.000.—

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest välja
maksetud üle

Kr. 5.300.000.—

Soliidne edasikinnitus:

Kahjud likvideeritakse viivitamata!

Juhatus asub Tallinnas, Vana Viru 12. Kõnetr. 426-66
Telegrammi-aadress: «Polaris»

Osakond asub Tartus, Suur Turg 11. Kõnetraat 6-75

Esindajad kõigis linnades ja maakohdades